

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

ปัญหาพิเศษ

เรื่อง

การศึกษาสภาพการผลิตองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา

ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

A Study on White Maraga Grape Production

in Banphaeo District, Samutsakhorn Province

รฟ.
๗๘๖๗๓
๘๕๔๐

เสนอต่อ

เลขหมู่.....

เลขทะเบียน..... ๑๗๒๘๐

วันลงนปี..... - ๑๙๖๖

ภาควิชาบริหารธุรกิจเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตรสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญาวิทยาศาสตร์บัณฑิต (บริหารธุรกิจเกษตร)

พ.ศ. ๒๕๔๐

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใบรับรองปัญหาพิเศษ

ภาควิชาบริหารธุรกิจเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เรื่อง

การศึกษาสภาพการผลิตองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา

ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

A Study on White Maraga Grape Production
in Banphaeo Distric, Samutsakorn Province

ของ

นางสาววรรณมา กลับบ้านเกาะ

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาลักสูตร

วท.บ. (บริหารธุรกิจเกษตร)

เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2540

อาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ

 1 / 5 / 40

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิมีย์ สังข์ศรี)

กรรมการปัญหาพิเศษ

 1 / 5 / 40

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อภิสิทธิ์ แก้วฉา)

หัวหน้าภาควิชา

 1 / 5 / 40

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิริจรยา เครือวิริยะพันธ์)

ร.พ.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ไปประโยชน์อื่นใด
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำเอกสารไปใช้
14812 2677
พ.ศ. 2541 2540

จากการศึกษา พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกาเป็นอาชีพหลัก เงินทุนที่ใช้โดยมากได้มาจากการกู้ยืมธกส. เกษตรกรนิยมปลูกองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกาด้วยการติดตามในการดูแลและบำรุงรักษาต้นองุ่นนั้น เกษตรกรต้องใส่ปุ๋ยและพ่นยาป้องกันกำจัดโรคแมลงศัตรู อยู่เสมอ ทางด้านการจำหน่ายผลผลิตของเกษตรกรจะมีพ่อค้ามารับถึงที่สวน ในราคาเฉลี่ย 29.5 บาทต่อกิโลกรัม เกษตรกรจะมีรายได้ประมาณ 70,000 - 80,000 บาทต่อไร่ต่อปี ปัญหาที่พบมากในการผลิต คือ การรบกวนของโรคและแมลง การขาดความรู้ในการผลิต ทางด้านการจัดจำหน่ายนั้น เกษตรกรมักประสบปัญหาการถูกกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง เมื่อศึกษาถึงแบบจำลองการผลิต เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างผลผลิตกับปัจจัยการผลิต พบว่าจำนวนต้นองุ่น ค่าจ้างแรงงาน และปริมาณยากำจัดโรคและแมลง มีความสำคัญต่อผลผลิตองุ่นในเชิงบวก โดยปริมาณยากำจัดโรคและแมลงมีความสำคัญต่อปริมาณผลผลิตมากที่สุด และจากการวิเคราะห์เรื่องต้นทุนและรายได้พบว่า เกษตรกรมีต้นทุนจากการลงทุนปลูกองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกาเฉลี่ยไร่ละ 224,805.73 บาท และเริ่มมีรายได้จากการขายผลผลิตในช่วงปีที่ 2 ของการเพาะปลูกเฉลี่ยไร่ละ 118,450 บาท และในปีถัดไป ไร่ละ 95,000 บาท และเมื่อวิเคราะห์ถึงระยะเวลาคืนทุนโดยคำนวณต้นทุนและรายได้ให้เป็นมูลค่า ปัจจุบัน ที่อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 9 และ 15 เกษตรกรจะได้รับทุนคืนในช่วงปีที่ 3 ของการเพาะปลูก

จากการศึกษาเรื่องนี้ มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการผลิตควรให้มีการปรับปรุงพันธุ์องุ่นให้มีความต้านทานต่อโรคและแมลง การศึกษาวิธีการใช้ปุ๋ยและยาป้องกันกำจัดโรคและแมลงให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งจะเป็นการช่วยลดต้นทุนการผลิตได้อีกมาก เนื่องจากการปลูกองุ่นนั้น ต้องใช้เงินลงทุนเป็นจำนวนมาก สถาบันทางการเงินของรัฐบาลควรสนับสนุนด้านสินเชื่อให้แก่เกษตรกร นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ของกรมชลประทานควรที่จะติดตามและหาทางป้องกันเรื่องน้ำท่วมและน้ำเค็มเข้าสวน อยู่ตลอดเวลา เพื่อป้องกันความเสียหายที่จะเกิดแก่ต้นองุ่น ทางด้านการจำหน่ายผลผลิตองุ่น เกษตรกรควรที่จะมีการรวมตัวกันเพื่อสร้างอำนาจในการต่อรองราคา ป้องกันการถูกกดราคาจาก พ่อค้าคนกลาง ทำให้เกษตรกรสามารถขายผลผลิตได้ในราคาที่สูงขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำนิยม

การศึกษาและเรียบเรียงปัญหาพิเศษฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยคำแนะนำพร้อมทั้งการให้คำปรึกษาและชี้แนะแนวทางจาก รศ.ดร. ศิณีย์ สังข์รัมย์ อาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ เป็นอย่างสูง และขอกราบขอบพระคุณ ผศ.อภิสิทธิ์ แก้วฉา กรรมการปัญหาพิเศษเป็นอย่างสูง ที่ได้ให้คำแนะนำเพิ่มเติมและการตรวจและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆอย่างละเอียด ตลอดจนการให้คำปรึกษาและให้ความช่วยเหลือตลอดเวลา ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการเรียบเรียงปัญหาพิเศษฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ขอขอบพระคุณ เจ้าหน้าที่จากสำนักงานเกษตรอำเภอบ้านแพ้วทุกท่าน ที่เอื้อเฟื้อข้อมูลต่างๆ เป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณเกษตรกรผู้ปลูกองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกาในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาครทุกท่านที่กรุณาใช้เวลาอันมีประโยชน์มาให้ข้อมูล และขอขอบพระคุณคุณพ่อคุณแม่ และพี่น้องทุกคนที่กรุณาให้กำลังใจ และคอยเป็นห่วง ตลอดจนเพื่อนๆ ทุกคนที่คอยให้คำปรึกษา จนทำให้ผู้เขียนสามารถศึกษาปัญหาพิเศษเรื่องนี้ได้เป็นผลสำเร็จ

วรรณภา กลับบ้านเกาะ

12 พฤษภาคม 2540

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(3)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญและปัญหาของการศึกษา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
ขอบเขตการศึกษา	7
นิยามศัพท์	7
การตรวจเอกสาร	8
วิธีการศึกษา	9
บทที่ 2 สภาพการผลิต ต้นทุนและรายได้จากการปลูกอุนพันธุไวท์มะละกา	15
แหล่งปลูกอุนพันธุไวท์มะละกา	15
ผลผลิต	16
ราคาอุนพันธุไวท์มะละกา	18
ต้นทุนและรายได้จากการปลูกอุนพันธุไวท์มะละกา	19
ระยะเวลาต้นทุนของการปลูกอุนพันธุไวท์มะละกา	21
บทที่ 3 ที่ตั้ง ประชากร และผลการสำรวจ	23
ที่ตั้งอาณาเขตพื้นที่ศึกษา	23
ลักษณะทั่วไปของประชากรในอำเภอบ้านแพ้ว	26
ลักษณะทั่วไปของตัวอย่างที่ถูกสำรวจ	27
บทที่ 4 การวิเคราะห์ผลการศึกษา	40
การวิเคราะห์การผลิต	40
ปัญหาการวิเคราะห์ถดถอย (regression)	44
ต้นทุนและรายได้จากการปลูกอุนพันธุไวท์มะละกา	44

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
การวิเคราะห์ระยะเวลาคืนทุน	50
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	52
เอกสารอ้างอิง	55
ภาคผนวก	57

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า	
1	แสดงพื้นที่ให้ผล พื้นที่ปลูกรวม และผลผลิตต่อไร่แยกรายจังหวัด	2
2	แสดงจำนวนจังหวัด พื้นที่ปลูกรวม ผลผลิตรวม และราคาที่เกษตรกรขายได้ของอ้อยตั้งแต่ปีการเพาะปลูก 2532/33 - 2534/35	4
3	แสดงอำเภอ พื้นที่ปลูก จำนวนต้น จำนวนเกษตรกร และผลผลิตรวมในปี พ.ศ. 2535	5
4	จำนวนเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยพันธุ์ไวท์มะละกาที่มีพื้นที่ 5 ไร่ขึ้นไปในปี พ.ศ. 2539	10
5	แสดงเนื้อที่ปลูกอ้อยในเชิงการค้า 3 จังหวัด ตั้งแต่ปีการเพาะปลูก 2531/32-2536/37	16
6	แสดงเนื้อที่เพาะปลูก ผลผลิตรวมและผลผลิตเฉลี่ยของอ้อยพันธุ์ไวท์มะละกา ตั้งแต่ปีการเพาะปลูก 2534/35-2536/37	17
7	ต้นทุนและค่าใช้จ่ายในการผลิตอ้อยพันธุ์ไวท์มะละกา	20
8	มูลค่าปัจจุบันของต้นทุนและรายได้ จากการปลูกอ้อยพันธุ์ไวท์มะละกา ในพื้นที่ 1 ไร่ โดยใช้อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 9	22
9	มูลค่าปัจจุบันของต้นทุนและรายได้ จากการปลูกอ้อยพันธุ์ไวท์มะละกา ในพื้นที่ 1 ไร่ โดยใช้อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 15	22
10	ลักษณะทั่วไปทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยพันธุ์ไวท์มะละกา	29
11	จำนวนและร้อยละของอาชีพหลักและอาชีพรอง	30
12	จำนวนและร้อยละของค่าใช้จ่ายในครัวเรือน	31
13	จำนวนและร้อยละของแหล่งที่ดินทำกิน	31
14	จำนวนและร้อยละของที่ดินที่ใช้ปลูกอ้อยพันธุ์ไวท์มะละกา	32
15	จำนวนและร้อยละของเงินทุนที่ใช้ในการปลูกอ้อยพันธุ์ไวท์มะละกา	33
16	จำนวนและร้อยละในแหล่งที่มาของกิ่งพันธุ์	33
17	จำนวนและร้อยละของจำนวนต้นอ้อยพันธุ์ไวท์มะละกา ที่เกษตรกรปลูกในพื้นที่ 1 ไร่	33

18 จำนวนและร้อยละของลักษณะการใช้แรงงานในการทำสวนอ้อย
 เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตารางที่	หน้า	
19	ค่าเฉลี่ยของจำนวนครั้งและปริมาณปุ๋ยที่ใส่ให้กับต้นองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา 1 ต้น	34
20	จำนวนและร้อยละของคำแนะนำในการใช้ปุ๋ยจากแหล่งต่าง ๆ ที่เกษตรกรได้รับ	35
21	จำนวนและร้อยละของระยะเวลาการพ่นยาป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูองุ่นต่อครั้ง	36
22	จำนวนและร้อยละของแหล่งจำหน่ายผลผลิตองุ่น	36
23	จำนวนและร้อยละของราคาผลผลิตต่อกิโลกรัม	37
24	จำนวนและร้อยละของรายได้ที่เกษตรกรได้รับต่อไร่ต่อปี	37
25	จำนวนและร้อยละของปัญหาในการผลิตองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา	38
26	จำนวนและร้อยละของปัญหาด้านการจำหน่ายผลผลิตองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา	39
27	จำนวนและร้อยละของความช่วยเหลือที่เกษตรกรต้องการจากรัฐบาล	39
28	ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแต่ละคู่ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบน	41
29	การวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน (stepwise) ของผลผลิตองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา	42
30	ต้นทุนและค่าใช้จ่ายในการผลิตองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา	45
31	มูลค่าปัจจุบันของต้นทุน รายได้และกำไร(ขาดทุน) จากการปลูกองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา โดยใช้อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 9	51
32	มูลค่าปัจจุบันของต้นทุน รายได้และกำไร(ขาดทุน) ในการปลูกองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา โดยใช้อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 15	51

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและปัญหาของการศึกษา

การทำการเกษตรกรรมของไทยในปัจจุบันได้เปลี่ยนไปจากเดิม กล่าวคือ เกษตรกรบางส่วนเปลี่ยนพื้นที่จากการทำไร่ ทำนา มาเป็นการเพาะปลูกพืชผักไม้ผลแทน ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรต้องประสบกับปัญหาทั้งด้านการผลิต การตลาด และราคา ทำให้เกษตรกรต้องประสบกับปัญหาการขาดทุนโดยตลอดมา กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงได้ส่งเสริมให้เกษตรกรในบางพื้นที่ที่เคยทำไร่ ทำนา และปลูกพืชผลบางชนิด ให้เปลี่ยนมาทำการปลูกไม้ผลในเชิงการค้าแทน เนื่องจากยังเป็นที่ต้องการของตลาดทั้งภายในและต่างประเทศอีกมาก ทำให้เกษตรกรไม่ต้องประสบกับปัญหาการขาดทุนจากการผลิตผลผลิตทางการเกษตร

อ้อยเป็นไม้ผลในเชิงการค้าอีกประเภทหนึ่งที่ชาวสวนให้ความสนใจทำการเพาะปลูก และมีชาวสวนจำนวนมากไม่น้อยที่ประสบความสำเร็จในการปลูกอ้อยเป็นอาชีพ ฐานะของชาวสวนที่กำลังตกต่ำอันเนื่องมาจากการทำการเกษตรอื่นๆ เช่น การทำนา การทำสวนพุทรา ก็กลับกระตือรือร้นหันมาปลูกอ้อยในเวลาไม่นาน การปลูกอ้อยเป็นอาชีพซึ่งได้รับความนิยมอย่างกว้างขวางในพื้นที่แถบจังหวัดนครปฐม ราชบุรี สมุทรสงคราม และสมุทรสาคร ทั้งนี้แนวโน้มการปลูกอ้อยในปีการเพาะปลูก 2533/34 เมื่อเทียบกับปีการเพาะปลูก 2531/2532 (ตารางที่ 1) ปรากฏว่าพื้นที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้นร้อยละ 18.03 ของพื้นที่ปลูกรวม โดยจังหวัดราชบุรีมีพื้นที่เพาะปลูกรวมในปีการเพาะปลูก 2531/32 มากที่สุด คือ 10,777 ไร่ เป็นพื้นที่ให้ผลแล้ว 9,957 ไร่ รองลงมาคือจังหวัดสมุทรสาคร มีพื้นที่ปลูกรวม 10,734 ไร่ เป็นพื้นที่ให้ผลแล้ว 9,581 ไร่ ในปีการเพาะปลูก 2533/34 พื้นที่ปลูกมีมากที่สุดที่จังหวัดสมุทรสาคร คือมีเนื้อที่เพาะปลูกรวม 13,974 ไร่ รองลงมาคือ จังหวัดราชบุรี มีเนื้อที่ปลูกรวม 11,288 ไร่ จังหวัดสมุทรสาครมีพื้นที่เพาะปลูกเพิ่มมากที่สุดถึง 3,240 ไร่ จังหวัดราชบุรีสามารถผลิตอ้อยได้ผลผลิตสูงสุด โดยในปีการเพาะปลูก 2533/34 มีปริมาณผลผลิต 34,152 ตัน รองลงมาคือ จังหวัดสมุทรสาคร 20,250 ตัน จากปริมาณผลผลิตรวมทั้งประเทศ 57,671 ตัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 แสดงพื้นที่ให้ผล พื้นที่ปลูกรวม และผลผลิตรวมของงุ่น แยกรายจังหวัด

จังหวัด	พื้นที่ให้ผล (ไร่)			พื้นที่ปลูกรวม (ไร่)			ผลผลิตรวม (ตัน)		
	2531/32	2532/33	2533/34	2531/32	2532/33	2533/34	2531/32	2532/33	2533/34
	นครราชสีมา	0	22	450	22	40	610	0	22
นครปฐม	2,249	2,012	1,855	2,339	2,690	2,367	2,951	3,132	2,660
ราชบุรี	9,957	9,054	9,678	10,777	10,844	11,288	29,871	28,944	34,152
สมุทรสงคราม	235	235	215	235	235	215	317	282	261
สมุทรสาคร	9,581	9,659	10,544	10,734	11,129	13,974	20,362	21,250	20,141
รวมทั้งประเทศ	22,022	20,982	22,742	24,107	24,938	28,454	53,502	53,629	57,671

ที่มา : (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ , 2537)

การปลูกองุ่นในประเทศเป็นการปลูกเพื่อรับประทานผลสด พันธุ์องุ่นที่เกษตรกรนิยมปลูกเป็นการค้า ได้แก่ พันธุ์คาร์ดินัล (Cardinal) เป็นองุ่นชนิดที่สุกแล้วมีสีม่วงแดง ผลกลมหรือเกือบกลม ออกดอกแล้วติดผลง่าย ให้ผลเร็ว กล่าวคือ นับแต่เริ่มออกดอกจนถึงเก็บผลได้ กินเวลาประมาณ 90 วัน ส่วนองุ่นอีกพันธุ์หนึ่งคือพันธุ์ไวท์มะละกา (White Malaga) เป็นองุ่นชนิดที่สุกแล้วมีสีเขียวอมเหลือง ผลรูปไข่ ติดผลค่อนข้างดกมาก รสดี เป็นพันธุ์ที่ให้ผลช้ากว่าพันธุ์คาร์ดินัลคือ ใช้เวลานับตั้งแต่เริ่มออกดอกจนถึงเก็บผลผลิตได้ ประมาณ 120 วัน (ชาติรี,2536) องุ่นพันธุ์ไวท์มะละกาอยู่ในความนิยมของตลาดมากกว่าพันธุ์คาร์ดินัล และมีราคาโดยเฉลี่ยสูงกว่า เกษตรกรจึงมีความนิยมปลูกองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกามากกว่าพันธุ์คาร์ดินัล จากการแสดงจำนวนจังหวัด พื้นที่ปลูกรวม ผลผลิตเฉลี่ย และราคาที่เกี่ยวข้องการขายได้ ตั้งแต่ปีการเพาะปลูก 2532/33 - 2534/35 (ตารางที่ 2) พบว่าเกษตรกรในพื้นที่ปลูก 3 จังหวัด คือ นครปฐม ราชบุรี และสมุทรสาคร นิยมปลูกองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกามากกว่าพันธุ์คาร์ดินัล ในปีการเพาะปลูก 2533/34 จังหวัดราชบุรี มีพื้นที่ปลูกองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกามากที่สุด เป็นจำนวน 11,278 ไร่ ให้ผลผลิตรวม 34,118 ตัน ในปีการเพาะปลูก 2534/35 จังหวัดราชบุรี มีพื้นที่ปลูกองุ่นลดลงเหลือเพียง 4,953 ไร่ เป็นพันธุ์ไวท์มะละกา 4,933 ไร่ และพันธุ์คาร์ดินัลเพียง 20 ไร่ ในขณะที่จังหวัดสมุทรสาครมีพื้นที่ปลูกองุ่นมากที่สุด 10,582 ไร่ เป็นพันธุ์ไวท์มะละกา 8,640 ไร่ ให้ผลผลิตรวม 19,110 ตัน พันธุ์คาร์ดินัล 1,942 ไร่ ให้ผลผลิตรวม 4,931 ตัน โดยส่วนใหญ่องุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา จะมีราคาสูงกว่าพันธุ์คาร์ดินัล มีเพียงบางปีการเพาะปลูกเท่านั้นที่ปริมาณผลผลิตองุ่นพันธุ์คาร์ดินัลมีน้อย จึงทำให้ราคาสูงขึ้น ดังเช่น ในปีการเพาะปลูก 2533/34 เกษตรกรจากสมุทรสาครสามารถขายองุ่นพันธุ์คาร์ดินัลได้ในกิโลกรัมละ 20 บาท ในขณะที่องุ่นพันธุ์ไวท์มะละกาขายได้กิโลกรัมละ 17.50 บาท

พื้นที่ปลูกในจังหวัดสมุทรสาครมีมากที่สุดอยู่ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว รองลงมาคืออำเภอกะทู้แบน จากรายงานการแสดงอำเภอ พื้นที่ปลูก จำนวนต้น จำนวนเกษตรกร และ ผลผลิตรวมขององุ่น (ตารางที่ 3) พบว่า อำเภอบ้านแพ้วมีพื้นที่ปลูกครอบคลุมถึง 10 ตำบล โดยตำบลเจ็ดริ้วมีพื้นที่เพาะปลูกมากที่สุด คือ 3,302 ไร่ ให้ผลผลิตรวม 5,356 ตัน รองลงมาคือ ตำบลหนองสองห้องมีพื้นที่เพาะปลูก 1,442 ไร่ ให้ผลผลิตรวม 1,601 ตัน อำเภอกะทู้แบน มีพื้นที่เพาะปลูกเพียง 2 ตำบล คือ ตำบลบางยาง และหนองนกไข่ พื้นที่เพาะปลูกรวมเพียง 806.5 ไร่

เอกสารนี้เป็นเอกสารราชการสำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนจังหวัด พื้นที่ปลูกรวม ผลผลิตรวม และราคาที่เกี่ยวข้องขององุ่น ตั้งแต่ปีการเพาะปลูก 2532/33-2534/35

จังหวัด	พื้นที่ปลูกรวม			ผลผลิตรวม			ราคาขาย		
	(ไร่)			(ตัน)			(บาท/กก.)		
	2532/33	2533/34	2534/35	2532/33	2533/34	2534/35	2532/33	2533/34	2534/35
นครปฐม	2,690	2,367	1,212	3,132	2,660	1,315			
ไว้้มะละกา	2,329	2,073	1,000	2,539	2,228	1,142	16.00	17.50	17.50
การ์ดิวัล	361	294	212	593	432	173	14.00	15.00	13.25
ราชบุรี	10,844	11,288	4,953	28,944	34,152	12,214			
ไว้้มะละกา	10,834	11,278	4,933	28,914	34,118	12,213	15.00	22.25	22.00
การ์ดิวัล	10	10	20	30	34	1	19.50	22.50	21.50
สมุทรสาคร	11,129	13,974	10,582	21,250	20,141	24,041			
ไว้้มะละกา	8,947	10,352	8,640	17,646	16,267	19,110	13.50	17.50	20.00
การ์ดิวัล	2,182	3,622	1,942	3,604	3,874	4,931	12.50	20.00	14.75

ที่มา : (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ . 2537)

ตารางที่ 3 แสดงอำเภอ พื้นที่ปลูก จำนวนต้น จำนวนเกษตรกร และผลผลิตรวม ในปี พ.ศ. 2535

อำเภอ	ตำบล	พื้นที่ปลูก (ไร่)	จำนวนต้น (ต้น)	จำนวนเกษตรกรผู้ปลูก (คน)	ผลผลิตรวม (กก.)
บ้านแพ้ว	บ้านแพ้ว	1,269.00	116,840	102	2,283,800
	คลองตัน	328.00	27,360	44	808,800
	เจ็ดริ้ว	3,302.00	172,057	201	5,335,630
	หนองสองห้อง	1,442.00	144,100	119	1,601,200
	ยกกระบัตร	457.50	44,985	34	899,700
	โรงเข้	450.00	45,600	21	1,202,000
	สวนส้ม	100.00	8,530	6	237,900
	หนองบัว	786.50	74,785	60	1,374,400
	หลักสอง	246.00	20,940	24	527,100
	เกษตรพัฒนา	1,388.50	115,640	168	4,146,200
กระทุ่มแบน	บางยาง	580.50	43,375	122	491,160
	หนองนกไข่	226.00	25,755	58	145,510

ที่มา : (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ , 2537)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงสภาพทั่วไปทางด้านการผลิตของพันธุ์ไวท์มะละกา ทั้งทางด้านสภาพการผลิต สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ของเกษตรกรผู้ปลูกองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา
2. เกษตรกรหรือผู้ที่สนใจจะลงทุนปลูกองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา สามารถที่จะนำไปใช้เป็นแนวทาง ในการประกอบการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อที่จะได้รับประโยชน์สูงสุดจาก การผลิต
3. ทำให้ทราบถึงปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการผลิตของพันธุ์ไวท์มะละกา เพื่อที่จะนำไปใช้เป็น แนวทางในการแก้ไขได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมต่อไป

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจเกี่ยวกับสภาพการผลิตของพันธุ์ไวท์มะละกา สภาพเศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกร การใช้ปัจจัยการผลิตต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์ต่อผลผลิต เพื่อศึกษาแบบจำลองการผลิต (production model) ตลอดจนการวิเคราะห์ ต้นทุน และรายได้ เพื่อหาระยะเวลาคืนทุน ของเกษตรกรในอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร โดยจะทำการศึกษา ช่วงเดือนกุมภาพันธ์ ถึง เดือนมีนาคม ในปี พ.ศ. 2540 ซึ่งเกษตรกรที่ได้รับคัดเลือกเป็นตัวอย่างนั้น เป็นเกษตรกรที่มีพื้นที่ปลูกองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา 5 ไร่ ขึ้นไป

นิยามศัพท์

ชาวสวน หมายถึง เกษตรกรผู้ปลูกองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว และผู้ที่เกี่ยวข้องในการประกอบการภายในสวน ซึ่งอาจจะมีสถานภาพเป็นหัวหน้าครัวเรือน สมาชิก ภรรยา บุตร หรือญาติพี่น้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การตรวจเอกสาร

สุรพงษ์ โกสิทธิ์จินดา และคณะ (2513) ได้ทำการสำรวจข้อมูลสถานะการทำสวนองุ่นในท้องที่จังหวัดที่ปลูกองุ่น พบว่าชาวสวนมักมีปัญหาเรื่องน้ำกร่อยในฤดูแล้ง และมีน้ำมากในฤดูฝน องุ่นมีศัตรูพืชรบกวนและแมลงทำความเสียหายและทำให้ชาวสวนสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายมาก ความรู้เรื่องการใช้จ่ายจะต้องแนะนำให้ชาวสวนเข้าใจ จึงจะช่วยงานป้องกันกำจัดสำเร็จและปลอดภัยต่อผู้บริโภคองุ่นด้วย ถึงแม้ชาวสวนองุ่นรู้ว่าผลองุ่นดีนั้นเป็นอย่างไร แต่อิทธิพลของตลาดทำให้การทำงานเป็นไปตามอุดมคติไม่ได้ คุณภาพของผลองุ่นที่ออกสู่ตลาดโดยเฉลี่ยไม่ได้มาตรฐาน เพราะการเข้าใจผิด ความโลภ ความปั่นป่วนของตลาดผลไม้อื่น ๆ ทำให้ชาวสวนอยากได้ราคาขั้นต่ำของผลองุ่นทั้งสองพันธุ์ ซึ่งอาจจะลดลงได้ถ้ามีการวิจัยลดการลงทุน การผลิตองุ่นคุณภาพสูงแล้วให้การศึกษาแก่ชาวสวน

สมศักดิ์ คันธวิงศ์ (2514) ศึกษาถึงต้นทุนการผลิตในรอบปีขององุ่นในคลองจินดา อำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม พบว่าต้องเสียค่าใช้จ่ายเป็นเงินสด เฉลี่ยต่อไร่ 5,277 บาท กล่าวคือ ค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสดเฉลี่ยไร่ละ 2,360 บาท และค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นเงินสดเฉลี่ยไร่ละ 2,917 บาท หรือคิดเฉลี่ยต่อสวนจะเป็นค่าใช้จ่ายทั้งหมดสวนละ 37,052 บาท ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสดสวนละ 16,589 บาท และค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นเงินสด 20,483 บาท สำหรับค่าใช้จ่ายประเภทต่าง ๆ เฉลี่ยต่อไร่ตามขนาดของสวนปรากฏว่า สวนขนาด 4 ไร่ เสียค่าใช้จ่ายสูงสุด เฉลี่ยไร่ละ 8,363 บาท สวนขนาด 15 ไร่ เสียค่าใช้จ่ายต่ำสุด เฉลี่ยไร่ละ 4,132 บาท จะเห็นได้ว่าเมื่อขนาดของสวนใหญ่ขึ้นค่าใช้จ่ายต่อไร่จะยิ่งลดน้อยลง

นิรนาม (2519) ได้สรุปงบประมาณการลงทุนทำสวนองุ่น พบว่า การผลิตในปีแรกต้องลงทุนคิดเป็นเงินสดเฉลี่ยไร่ละ 3,835 บาท และในรอบปีถัดๆ ไปเฉลี่ยไร่ละ 2,359 บาท นับว่าค่อนข้างสูงมาก เมื่อรวมกับต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสดแล้ว ต้นทุนในปีแรกเฉลี่ยประมาณไร่ละ 5,276 บาท นับว่าเป็นการลงทุนที่สูงมาก หรือคิดเป็นต้นทุนต่อ 1 กิโลกรัม แล้วจะต้องลงทุนถึงกิโลกรัมละ 3.71 บาท ดังนั้นชาวสวนควรต้องขายองุ่นในราคาไม่ต่ำกว่ากิโลกรัม 4.00 บาท

จึงจะพอมีกำไร เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2537) ได้สรุปพื้นที่ปลูก และราคาที่เกษตรกรขายได้ ที่สวน พบว่าในปีการเพาะปลูก 2535 จังหวัดสมุทรสาครมีพื้นที่ปลูกมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.74 ของพื้นที่ปลูกรวม โดยมีผลผลิตทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 51.52 ของผลผลิตทั้งหมดภายในประเทศ มีผลผลิตเฉลี่ย 2,389 กิโลกรัมต่อไร่ ทั้งนี้ถั่วฝักยาวให้ผลผลิตเฉลี่ย 2,707 กิโลกรัมต่อไร่ และพันธุ์คาร์ดินัลให้ผลผลิตเฉลี่ย 2,148 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาขายผลผลิตถั่วฝักยาวที่เกษตรกรขายได้ที่สวนเฉลี่ยกิโลกรัมละ 20.31 บาท โดยพันธุ์ไวท์มะละกาขายได้กิโลกรัมละ 21.37 บาท และพันธุ์คาร์ดินัลขายได้กิโลกรัมละ 18.31 บาท

วิธีการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจเกี่ยวกับสภาพการผลิตถั่วฝักยาวพันธุ์ไวท์มะละกา ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร โดยเก็บรวบรวมข้อมูลทางด้านสภาพเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร การใช้ปัจจัยการผลิตต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์ต่อผลผลิต และการศึกษาแบบจำลองการผลิตถั่วฝักยาวพันธุ์ไวท์มะละกาในปี พ.ศ. 2539 เพื่อนำมาวิเคราะห์ ต้นทุน รายได้ และระยะเวลาคืนทุนของการปลูกถั่วฝักยาวพันธุ์ไวท์มะละกา

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้มาจากการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ และทุติยภูมิ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการสำรวจและใช้แบบสอบถาม ในการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกถั่วฝักยาวพันธุ์ไวท์มะละกา ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งถือว่าเป็นแหล่งข้อมูลโดยตรง ทั้งนี้จะทำการคัดเลือกเกษตรกรผู้ตอบแบบสอบถามโดย

1. สุ่มเลือกตำบล โดยศึกษาจากตำบลต่างๆที่มีพื้นที่ปลูกถั่วฝักยาวพันธุ์ไวท์มะละกาในเขต อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร จากทั้งหมดจำนวน 12 ตำบล มี 10 ตำบล ที่มีเกษตรกรปลูก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อรุณพันธุ์ไวมะละกา คือ ตำบลบ้านแพ้ว ตำบลคลองตัน ตำบลเจ็ดริ้ว ตำบลหนองสองห้อง ตำบลยกกระบัตร์ ตำบลโรงเข้ ตำบลสวนส้ม ตำบลหนองบัว ตำบลหลักสอง และตำบลเกษตรพัฒนา โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) ด้วยวิธีการจับฉลาก โดยทำการหยิบครั้งเดียวให้ได้ครบตามจำนวนต้องการ ซึ่งจะทำให้หน่วยตัวอย่างทุกตัวมีโอกาสถูกเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างเท่าๆกัน ตำบลที่ได้รับการสุ่มเลือก คือ ตำบลเจ็ดริ้ว ตำบลหนองสองห้อง และตำบลคลองตัน

2. สุ่มเลือกครัวเรือน จากทุกหมู่บ้านในตำบลที่ได้รับการสุ่มเลือกเป็นจำนวน 40 ตัวอย่าง โดยเกษตรกรที่ได้รับการสุ่มเลือกนั้นต้องมีพื้นที่ปลูกอรุณพันธุ์ไวมะละกา 5 ไร่ ขึ้นไป ด้วยวิธีการสุ่มตามระดับชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (proportional stratified random sampling) ตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 นำเกษตรกรในแต่ละตำบลที่ได้รับการสุ่มเลือกไว้ มาแบ่งออกเป็นกลุ่มย่อยๆ ดังตาราง

ตารางที่ 4 จำนวนเกษตรกรผู้ปลูกอรุณพันธุ์ไวมะละกาที่มีพื้นที่ 5 ไร่ขึ้นไป ในปี พ.ศ. 2539

หมู่ที่	ตำบล		
	เจ็ดริ้ว	หนองสองห้อง	คลองตัน
1	38	4	
2	9	1	
3	3	7	
4	29	1	
5	36	2	10
6		3	
7		3	
รวม	115	21	10

ที่มา : (สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านแพ้ว , 2539)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดยตำบลเจ็ทรีวี่มีจำนวนเกษตรกรผู้ปลูกองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกาทั้งหมด 115 รายจากทั้งหมด 5 หมู่บ้าน ตำบลหนองสองห้อง มีเกษตรกรทั้งหมดจำนวน 21 รายจาก 7 หมู่บ้าน และตำบลคลองตัน ซึ่งมีทั้งหมด 6 หมู่บ้าน มีเกษตรกรจากหมู่ 5 เท่านั้น ที่มีพื้นที่ปลูกองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา 5 ไร่ขึ้นไป จำนวน 10 ราย

ขั้นที่ 2 เลือกกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม โดยการสุ่มตามระดับชั้นอย่างเป็นสัดส่วน จะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละตำบลและหมู่บ้าน ดังนี้

1. ตำบลเจ็ทรีวี่ มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มทั้งหมด 31 รายจากทั้งหมด 5 หมู่บ้าน โดยเป็นกลุ่มตัวอย่างในหมู่ที่ 1 จำนวน 10 ราย หมู่ที่ 2 จำนวน 2 ราย หมู่ที่ 3 จำนวน 1 ราย หมู่ที่ 4 จำนวน 8 ราย และหมู่ที่ 5 จำนวน 10 ราย
2. ตำบลหนองสองห้อง มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มทั้งหมด 6 ราย โดยเป็นกลุ่มตัวอย่างในหมู่ที่ 1, 5, และ 7 จำนวนหมู่ละ 1 ราย และหมู่ที่ 3 จำนวน 2 ราย
3. ตำบลคลองตัน มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มทั้งหมด 3 ราย โดยเป็นกลุ่มตัวอย่างในหมู่ที่ 5 ทั้งหมด

ขั้นที่ 3 สุ่มเลือกเกษตรกรในแต่ละหมู่บ้าน ด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้วิธีการจับสลาก แบบหยิบบครั้งเดียวให้ได้ครบตามจำนวนที่ต้องการ

ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) เป็นข้อมูลที่ได้ทำการศึกษาหรือเก็บรวบรวมไว้แล้วจากแหล่งต่างๆ เช่น กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านแพ้ว ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพื่อนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาสภาพการผลิตองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะทำให้ทราบถึงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนสภาพการผลิตองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกาของเกษตรกร จึงได้ทำการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำมาวิเคราะห์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อมูลปฐมภูมิ การศึกษาและวิเคราะห์แบบจำลองการผลิต การวิเคราะห์ต้นทุนและรายได้ และการวิเคราะห์ระยะเวลาเงินทุน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลปฐมภูมิ เนื่องจากการศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาในเชิงสำรวจ การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ จะใช้ค่าสถิติเบรียลและหาค่าเฉลี่ย โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดเชิงพรรณนา (descriptive method)

2. การศึกษาและวิเคราะห์แบบจำลองการผลิต เพื่อให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการผลิต ที่มีต่อผลผลิตของพื้นที่ไร่ห่มละกา ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร โดยแบบจำลองนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตาม คือ ผลผลิตของ (production) กับกลุ่มตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยการผลิตต่างๆ

สมการรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

$$Y = f(X_1, X_2, X_3, X_4, X_5)$$

ข้อมูลตัวแปรที่ใช้

- Y = ผลผลิตของ (production) มีหน่วยเป็นกิโลกรัม
- X₁ = จำนวนต้นของ (number of tree) มีหน่วยเป็นต้น
- X₂ = ปุ๋ยคอกและปุ๋ยเคมี (manure) มีหน่วยเป็นกิโลกรัม
- X₃ = ยากำจัดโรคและแมลง (insecticide) มีหน่วยเป็นลิตร
- X₄ = ค่าจ้างแรงงาน (wage) มีหน่วยเป็นบาท
- X₅ = น้ำมันเชื้อเพลิง (oil) มีหน่วยเป็นลิตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. การวิเคราะห์ต้นทุนและรายได้ โดยศึกษาจากการลงทุนปลูกองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา ของเกษตรกรในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร เพื่อศึกษาด้านทุนการผลิตและรายได้ที่ได้รับจากการขายผลผลิต มีสูตรดังนี้

$$\text{ต้นทุน} = \text{ต้นทุนคงที่} + \text{ต้นทุนผันแปร}$$

ต้นทุนคงที่ หมายถึง ต้นทุนที่ไม่เปลี่ยนแปลงตามจำนวนการผลิต ไม่ว่าจะทำการผลิตมากน้อยเพียงใดค่าใช้จ่ายเหล่านี้จะเท่าเดิม ได้แก่ ค่าเช่าที่ดิน ค่าดอกเบี้ยเงินกู้ ค่าเช่าเครื่องมือเครื่องจักร เป็นต้น

ต้นทุนผันแปร หมายถึง ต้นทุนที่เปลี่ยนแปลงตามจำนวนการผลิต ทั้งนี้ถ้าผลิตมากจะเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นและจะลดลงเมื่อผลิตน้อยลง ได้แก่ ค่าปุ๋ย ยาฆ่าแมลง และค่าใช้จ่ายอื่นๆ

$$\text{กำไรเบื้องต้น} = \text{รายได้} - \text{ต้นทุน}$$

$$\text{รายได้} = \text{จำนวนผลผลิต} \times \text{ราคาขายต่อกิโลกรัม}$$

4. การวิเคราะห์ระยะเวลาคืนทุน เนื่องจากผลผลิตที่ได้จากองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา ในแต่ละรอบการตัดจะไม่คงที่ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายๆ อย่าง ส่งผลให้ราคาเกษตรกรขายได้ มีการจะเปลี่ยนแปลงไป ตามภาวะความต้องการของตลาดในขณะนั้น ดังนั้น จึงขอใช้ราคาเฉลี่ยในช่วงระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมา คือ ในปี พ.ศ. 2537 - 2539 โดยการวิเคราะห์ระยะเวลาคืนทุน จำเป็นต้องมีการทำข้อมูลต้นทุน และรายได้ให้เป็นมูลค่าปัจจุบันในปีเดียวกัน ซึ่งสามารถนำต้นทุนและรายได้ที่เกิดขึ้นจริงมาเพิ่มมูลค่าให้เป็นมูลค่าปัจจุบัน (ปีสิ้นสุดอายุการเก็บเกี่ยวของผลผลิตองุ่น)

ระยะเวลาคืนทุน คือ จำนวนปีของการเพาะปลูกที่ทำให้รายได้ เท่ากับ ค่าใช้จ่าย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในการคำนวณมูลค่าปัจจุบันของต้นทุน สามารถคำนวณหามูลค่าปัจจุบันของต้นทุนในแต่ละปีได้จากสูตร

$$C_n = C_t(1+r)^{n-t}$$

โดยที่ C_n = ต้นทุนในปีปัจจุบัน

C_t = ต้นทุนที่เกิดขึ้นในปีที่ t

r = อัตราดอกเบี้ย

n = จำนวนปีสิ้นสุดอายุการเก็บเกี่ยว คือ 5 ปี

t = ระยะเวลาที่ปลูก โดยมีค่าตั้งแต่ 1-5 ปี

ในส่วนมูลค่าปัจจุบันของรายได้รวม มีวิธีการคำนวณเช่นเดียวกับ มูลค่าปัจจุบันของต้นทุน โดยใช้สูตร

$$R_n = R_t(1+r)^{n-t}$$

โดยที่ R_n = รายได้ในปีปัจจุบัน

R_t = รายได้ที่เกิดขึ้นในปีที่ t

r = อัตราดอกเบี้ย

n = จำนวนปีสิ้นสุดอายุการเก็บเกี่ยว คือ 5 ปี

t = ระยะเวลาที่ปลูก โดยมีค่าตั้งแต่ 1-5 ปี

ทั้งนี้อัตราดอกเบี้ยที่นำมาใช้ในการคำนวณครั้งนี้ ใช้อัตราดอกเบี้ยของเงินฝากประจำของธนาคารพาณิชย์ คือ ร้อยละ 9 และอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่ธนาคารพาณิชย์คิดกับลูกค้าทั่วไป คือ ร้อยละ 15 ซึ่งอัตราดอกเบี้ยดังกล่าวอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงบ้างในตลาดเงิน ดังนั้นในที่นี้ จึงขอ กำหนดให้การเปลี่ยนแปลงขึ้นลงในอัตราดอกเบี้ยดังกล่าว ในระหว่างปีที่กำลังพิจารณาอยู่ที่ระดับไม่เกิน ร้อยละ 9 และ 15

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นสำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

สภาพการผลิต ต้นทุน และรายได้จากการปลูกองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา

แหล่งปลูกองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา

องุ่นพันธุ์ไวท์มะละกาที่ผลิตเพื่อการค้าปัจจุบันมีแหล่งผลิตใหญ่อยู่ที่จังหวัดราชบุรี สมุทรสาคร และนครปฐม ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจาก พื้นที่ในบริเวณดังกล่าวได้รับน้ำชลประทาน อย่างเพียงพอสามารถนำมาใช้ได้ตลอดปี จากสถิติของกรมกสิกรรมและกรมส่งเสริมการเกษตร พบว่า ในช่วงปีการเพาะปลูก 2506/07 - 2510/11 อัตราการขยายตัวของเนื้อที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้นมากที่สุดเฉลี่ยร้อยละ 183 ต่อปี ปีการเพาะปลูก 2512/13 - 2515/16 อัตราเพิ่มเฉลี่ยลดลงเหลือร้อยละ 28.29 ต่อปี และมีแนวโน้มว่าอัตราการขยายตัวของเนื้อที่เพาะปลูกองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกาจะลดลง ดังจะเห็นได้จากสถิติแสดงเนื้อที่ปลูกองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา ในปีการเพาะปลูก 2531/32 - 2536/37 (ตารางที่ 6) โดยในปีการเพาะปลูก 2533/34 มีเนื้อที่เพาะปลูกองุ่นพันธุ์ไวท์มะละการวม 23,703 ไร่ จังหวัดราชบุรีมีพื้นที่เพาะปลูกมากที่สุด 11,278 ไร่ รองลงมาคือสมุทรสาคร 10,352 ไร่ ในปีการเพาะปลูก 2534/35 เนื้อที่เพาะปลูกองุ่นได้ลดลงเฉลี่ยร้อยละ 38.52 โดยมีเนื้อที่ปลูกรวมเหลือ 14,573 ไร่ ทั้งนี้จังหวัดราชบุรีมีเนื้อที่เพาะปลูกเหลือเพียง 4,933 ไร่ ลดลง 6,345 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 56.26 รองลงมาคือ จังหวัดสมุทรสาคร มีเนื้อที่เพาะปลูกเหลือ 8,640 ไร่ ลดลง 1,712 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 16.54 สาเหตุของการลดลงในพื้นที่เป็นจำนวนมาก เนื่องมาจากการเกิดภัยน้ำท่วม ทำให้ ต้นองุ่นที่ได้ปลูกในหลายๆพื้นที่ได้ตายลง ไปเป็นจำนวนมาก ในปีการเพาะปลูก 2535/36 เนื้อที่เพาะปลูกองุ่นได้มีเพิ่มขึ้นจากปีการเพาะปลูก 2534/35 เฉลี่ยร้อยละ 42.40 โดยมีเนื้อที่ปลูกรวม 20,758 ไร่ จังหวัดราชบุรีมีเนื้อที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้นมากที่สุดถึง 5,551 ไร่ ในปีการเพาะปลูก 2536/37 มีเนื้อที่เพาะปลูกรวม 19,777 ไร่ ลดลงจากปีการเพาะปลูก 2535/36 เฉลี่ยร้อยละ 4.20 มีเพียงจังหวัดราชบุรีเท่านั้นที่มีพื้นที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้น โดยมีแหล่งผลิตองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกาที่ใหญ่ที่สุดอยู่ที่จังหวัดราชบุรี ปลูกมากที่อำเภอดำเนินสะดวก รองลงมา คือ จังหวัดสมุทรสาครมีมากที่อำเภอบ้านแพ้ว และอำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดนครปฐม ปลูกที่อำเภอสามพราน และนครชัยศรี นอกจากนี้ ยังมีปลูกที่จังหวัดสมุทรสงคราม สระบุรี และนครราชสีมา อีกเล็กน้อย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5 แสดงเนื้อที่ปลูกองุ่นในเชิงการค้า 3 จังหวัด ตั้งแต่ปีการเพาะปลูก 2531/32 - 2536/37

ปีการเพาะปลูก	จังหวัด			
	นครปฐม	ราชบุรี	สมุทรสาคร	รวม
2531/32	1,755	10,777	8,818	21,350
2532/33	2,329	10,834	8,947	22,110
2533/34	2,073	11,278	10,352	23,703
2534/35	1,000	4,933	8,640	14,573
2535/36	1,695	10,484	8,579	20,758
2536/37	1,269	10,604	7,904	19,777

ที่มา : (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ , 2537)

ผลผลิตรวม

ในปีการเพาะปลูก 2534/35 (ตารางที่ 6) จังหวัดสมุทรสาครมีผลผลิตรวมมากที่สุด คือ 19,111 ตัน หรือคิดเป็นร้อยละ 58.38 ของปริมาณผลผลิตรวม 32,730 ตัน ในปีการเพาะปลูก 2535/36 - 2536/37 จังหวัดราชบุรีมีปริมาณผลผลิตรวมมากที่สุด คือ 29,819 และ 30,731 ตัน หรือคิดเป็นร้อยละ 57.00 และ 65.75 ของปริมาณผลผลิตรวมตามลำดับ ทั้งนี้ การเปลี่ยนแปลงในปริมาณผลผลิตรวมที่มีเพิ่มขึ้นหรือลดลง สาเหตุเนื่องจากปริมาณเนื้อที่เพาะปลูกได้เปลี่ยนแปลงไป ดังเช่น ในปีการเพาะปลูก 2534/35 จังหวัดสมุทรสาครมีพื้นที่เพาะปลูก 8,640 ไร่ ให้ผลผลิตรวม 19,111 ตัน ในปีการเพาะปลูก 2536/37 จังหวัดสมุทรสาครมีพื้นที่เพาะปลูกลดลง เหลือเพียง 7,904 ไร่ ผลผลิตรวมจึงลดลงเหลือเพียง 13,982 ตัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 6 แสดงเนื้อที่เพาะปลูก ผลผลิตรวม และผลผลิตเฉลี่ย ของอ้อยพันธุ์ไวท์มะละกา ตั้งแต่ปีการเพาะปลูก 2534/35 - 2536/37

จังหวัด	พื้นที่ปลูกรวม (ไร่)			ผลผลิตรวม (ตัน)			ผลผลิตเฉลี่ย (กิโลกรัม/ไร่)		
	2534/35	2535/36	2536/37	2534/35	2535/36	2536/37	2534/35	2535/36	2536/37
นครปฐม	1,000	1,695	1,269	1,142	2,163	1,856	1,068	1,494	1,463
ราชบุรี	4,933	10,484	10,604	12,213	29,819	30,731	2,714	3,070	3,019
สมุทรสาคร	8,640	8,579	7,904	19,111	19,490	13,982	2,388	2,492	1,791
นครราชสีมา	315	242	60	264	849	168	1,051	3,508	2,800
รวม	14,888	21,000	19,837	32,730	52,321	46,737	1,805.25	2,614	2,268.25

ที่มา : (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2537)

08270

ผลผลิตต่อไร่

ปริมาณผลผลิตต่อไร่ขององุ่นพันธุ์ไวท์มะละกาแตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เป็นต้นว่า อายุของต้นองุ่น เทคนิคในการผลิต การปฏิบัติการรักษา และการรบกวนของโรคและแมลง โดยทั่วไปในพื้นที่ 1 ไร่ ชาวสวนสามารถปลูกองุ่นได้ 100 ต้น ผลผลิตต่อไร่ที่ได้รับต่อการเก็บเกี่ยว 1 ครั้งประมาณ 1,500 - 2,000 กิโลกรัม องุ่นพันธุ์ไวท์มะละกาเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ปีละ 2 ครั้ง ดังนั้นในรอบ 1 ปีสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตองุ่นได้ประมาณ 3,000 - 4,000 กิโลกรัม จากสถิติการเพาะปลูกองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา (ตารางที่ 6) พบว่า ในช่วงปีการเพาะปลูก 2534/35 - 2536/37 มีผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 1,805.25 , 2,641 และ 2,268.25 กิโลกรัมตามลำดับ ในปีการเพาะปลูก 2534/35 จังหวัดราชบุรีสามารถผลิตองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกาให้ผลผลิตต่อไร่สูงสุด คือ 2,714 กิโลกรัม รองลงมา คือ จังหวัดสมุทรสาคร มีผลผลิตต่อไร่ 2,388 กิโลกรัม จังหวัดนครราชสีมา มีผลผลิตต่อไร่ต่ำที่สุด คือ 1,051 กิโลกรัม ในปีการเพาะปลูก 2535/36 จังหวัดนครราชสีมา มีผลผลิตต่อไร่สูงที่สุด คือ 3,508 กิโลกรัม รองลงมาคือ จังหวัดราชบุรี มีผลผลิตต่อไร่ 3,070 กิโลกรัม ในปีการเพาะปลูก 2536/37 จังหวัดราชบุรีมีผลผลิตต่อไร่สูงสุด คือ 3,019 กิโลกรัม จังหวัดนครปฐมมีผลผลิตต่อไร่ต่ำที่สุด คือ 1,463 กิโลกรัม

ราคาองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา

ผลองุ่นที่ผลิตได้ชาวสวนจะจำหน่ายให้แก่พ่อค้าคนกลางโดยพ่อค้ามารับซื้อที่สวนหรือชาวสวนนำไปส่งให้ที่ตลาด ทั้งนี้แล้วแต่จะได้ทำการตกลงกันไว้ ราคาผลองุ่นที่ชาวสวนขายให้แก่พ่อค้าคนกลางจะแตกต่างกันตามคุณภาพของผลองุ่นที่ชาวสวนผลิตได้ ประกอบกับความต้องการของตลาดในขณะนั้น ถ้าผลองุ่นมีคุณภาพไม่ดีหรือตลาดมีความต้องการน้อย เนื่องจากมีผลไม้อื่นในตลาดแข่งขันมาก ราคาผลองุ่นก็จะตกต่ำเหลือเพียงกิโลกรัมละ 14 - 15 บาทเท่านั้น แต่ถ้าหากผลองุ่นที่ผลิตได้มีคุณภาพดี และตลาดกำลังมีความต้องการสูง เช่น ในเทศกาลวันปีใหม่ ตรุษจีน และสารทจีน ชาวสวนสามารถขายผลผลิตได้สูงถึงกิโลกรัมละ 50 - 60 บาทหรือมากกว่า โดยเฉลี่ยแล้วราคาผลองุ่นที่ชาวสวนขายได้เฉลี่ยกิโลกรัมละ 25 บาท โดยมีแหล่งรับซื้อผลผลิต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่สำคัญอยู่ที่ ปากคลองตลาด ตลาดสี่มุมเมือง ตลาดนครปฐม และตลาดไท (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ , 2539)

ต้นทุนและรายได้จากการปลูกองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา

ต้นทุนการผลิตองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา

ต้นทุนการผลิตและรายได้จากการปลูกองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา (ตารางที่ 7) แสดงต้นทุนการผลิต และรายได้ที่ได้รับจากการปลูกองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา ภายในระยะเวลา 5 ปี ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ต้นทุนคงที่ ประกอบด้วย ค่าเช่าที่ดิน ซึ่งคำนวณจากอัตราค่าเช่าที่ดินในท้องถิ่นเฉลี่ยไร่ละ 800 บาท และค่าดอกเบี้ยเงินกู้ เป็นดอกเบี้ยจ่าย สำหรับเงินที่เกษตรกรกู้มาใช้ในการทำสวนองุ่นโดยคำนวณดอกเบี้ยจากต้นทุนผันแปรทั้งหมด ด้วยอัตราดอกเบี้ยขั้นต่ำเงินให้กู้ยืมของธนาคารพาณิชย์ เท่ากับร้อยละ 12 ดังนั้น ถ้าต้นทุนผันแปรทั้งหมดเท่ากับ 147,515 บาทต่อไร่ อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 12 จะต้องจ่ายดอกเบี้ยเท่ากับ 26,804.36 บาทต่อไร่ และเมื่อนำดอกเบี้ยจ่ายทั้งหมดมาหาค่าเฉลี่ยอย่างง่าย โดยกำหนดให้ในแต่ละปีต้องจ่ายดอกเบี้ยเท่ากัน จะได้ว่าต้องจ่ายดอกเบี้ยเท่ากับ 3,540.36 บาทต่อปี

2. ต้นทุนผันแปร ประกอบด้วย

2.1 ค่าวัสดุ เป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับวัสดุในการปลูกและบำรุงรักษา ได้แก่ ค่าต้นพันธุ์ ซึ่งในพื้นที่ 1 ไร่ ใช้ 100 ต้น ราคาเฉลี่ยต้นละ 5.60 บาท ค่าปุ๋ยเคมี ปุ๋ยคอก ค่าสารเคมี ป้องกันกำจัดศัตรูพืช และค่าน้ำมันเชื้อเพลิง

2.2 ค่าจ้างแรงงาน ประกอบด้วย ค่าเตรียมดิน ค่าจ้างปลูก ค่ากำจัดวัชพืช ค่าตัดแต่งกิ่ง ค่าแต่งช่อ และค่าเก็บเกี่ยวผลผลิต การคิดค่าจ้างแรงงานจะคิดเป็นรายวัน โดยผู้จ้างจะเป็นผู้จัดหาวัสดุอุปกรณ์ต่างๆที่ใช้เอง ดังนั้น ค่าจ้างแรงงาน จึงประเมินตามอัตราค่าจ้างแรงงานในท้องถิ่น

2.3 ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ประกอบด้วย ค่าทำค้ำ คิดเป็นค่าใช้จ่ายเฉลี่ยไร่ละ 6,325 บาท และค่าฮอร์โมนที่ใช้สำหรับฉีดช่อดอกองุ่นกินเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 7 ต้นทุนและค่าใช้จ่ายในการผลิตอุ้งพันธุ์ไ่วท์มะละกา

(หน่วย: บาท/ไร่)

รายการ	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	ปีที่ 5
ต้นทุนคงที่					
1. ค่าใช้ที่ดิน	800.00	800.00	800.00	800.00	800.00
2. ค่าดอกเบี้ยเงินกู้	3,540.36	3,540.36	3,540.36	3,540.36	3,540.36
รวมต้นทุนคงที่	4,340.36	4,340.36	4,340.36	4,340.36	4,340.36
ต้นทุนผันแปร					
1.ค่าวัสดุ					
-ค่าต้นพันธุ์	560.00	-	-	-	-
-ค่าปุ๋ยเคมี และปุ๋ยคอก	11,060.00	4,360.00	4,360.00	4,360.00	4,360.00
-ค่าสารเคมีป้องกันกำจัดแมลง	8,020.00	8,260.00	8,260.00	8,260.00	2,000.00
-ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	2,500.00	2,500.00	2,000.00	2,000.00	2,000.00
2.ค่าจ้างแรงงาน					
-ค่าเตรียมดิน	6,000.00	-	-	-	-
-ค่าปลูก	400.00	-	-	-	-
-ค่ากำจัดวัชพืช	2,000.00	1,000.00	1,000.00	1,000.00	1,000.00
-ค่าตัดแต่งกิ่ง	1,000.00	2,000.00	5,600.00	5,600.00	5,600.00
-ค่าแต่งซ่อ	-	8,400.00	5,600.00	5,600.00	5,600.00
-ค่าเก็บเกี่ยวผลผลิต	-	1,470.00	980.00	980.00	980.00
3.ค่าใช้จ่ายอื่นๆ					
-ค่าจ้าง	6,325.00	-	-	-	-
-ค่าฮอร์โมน	-	1,440.00	960.00	960.00	960.00
รวมต้นทุนผันแปร	37,865.00	29,430.00	28,760.00	28,760.00	22,500.00
รวมต้นทุนการผลิต	42,205.36	33,770.36	33,100.36	33,100.36	26,840.36
รวมผลผลิต(กก./ไร่)	-	6,000.00	4,000.00	4,000.00	4,000.00
รายได้ ^{1/}	-	150,000.00	100,000.00	100,000.00	100,000.00

หมายเหตุ 1/ ราคาผลผลิตเฉลี่ยกิโลกรัมละ 25 บาท

ที่มา : (สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร , 2538)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายได้ที่ได้รับจากการปลูกองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา

องุ่นพันธุ์ไวท์มะละกาเริ่มเก็บเกี่ยวได้ในช่วงปีที่ 2 ของการเพาะปลูก โดยให้ผลผลิตรวมปีละ 6,000 กิโลกรัมต่อไร่ ช่วงปีที่ 3 - 5 ให้ผลผลิตปีละ 4,000 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาผลงุ่นโดยเฉลี่ยที่ชาวสวนขายได้กิโลกรัมละ 25 บาท ดังนั้นชาวสวนองุ่นจะมีรายได้ในช่วงปีที่ 2 ของการเพาะปลูกไร่ละ 150,000 บาท และปีที่ 3 - 5 เฉลี่ยไร่ละ 100,000 บาท

ระยะเวลาคืนทุนของการปลูกองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา

จากการศึกษาต้นทุนการผลิตและรายได้จากการปลูกองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา พื้นที่ 1 ไร่ (ตารางที่ 7) โดยได้คำนวณต้นทุนและรายได้ให้เป็นมูลค่าปัจจุบันในปีที่ 5 ใช้อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 9 และร้อยละ 15 (ตารางที่ 8 และ 9) พบได้ว่าเมื่อนำต้นทุนการผลิตมาหักออกจากรายได้ที่ได้รับจากการขายผลงุ่น ทั้งนี้กำหนดให้ผลงุ่นที่ขายได้มีราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 25 บาท ที่ระดับอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 9 พบว่าปีแรกชาวสวนองุ่นจะขาดทุน 59,576.31 บาท เนื่องจากผลงุ่นยังไม่สามารถเก็บเกี่ยวได้ ทำให้ชาวสวนองุ่นไม่มีรายได้ มีเพียงค่าใช้จ่ายอย่างเดียวคือไร่ละ 59,576.31 บาท ในปีที่ 2 ชาวสวนจะมีรายได้จากการขายผลงุ่น 194,254.35 บาท เมื่อหักต้นทุนการผลิตออก 43,733.60 บาท ชาวสวนองุ่นจะมีกำไร 150,520.75 บาท และเมื่อหักจากการขาดทุนในปีแรกชาวสวนจะมีกำไรสะสม 90,944.44 บาท และเมื่อคำนวณโดยใช้อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 15 พบว่า ในปีแรกชาวสวนจะขาดทุน 73,817.44 บาท และในปีที่ 2 ซึ่งเป็นปีแรกที่สามารรถเก็บผลผลิตองุ่นขายได้ ชาวสวนจะมีรายได้ 228,131.25 บาท และเมื่อหักต้นทุนการผลิตในปีแรกและปีที่ 2 ออกแล้วจะมีกำไร 102,953.31 บาท ดังนั้นการลงทุนปลูกองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกาที่ได้จากการคำนวณโดยใช้อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 9 และ 15 จะมีระยะเวลาคืนทุนในช่วงปีที่ 2 ของการเพาะปลูก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดต่อเอกสาร

**สถาบันเทคโนโลยีการเกษตร
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
จังหวัดขอนแก่น**

เอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 8 มูลค่าปัจจุบันของต้นทุนและรายได้ จากการปลูกองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกาในพื้นที่ 1 ไร่
โดยใช้อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 9

(หน่วย : บาท/ไร่)

ปีที่	ต้นทุน	รายได้	กำไร (ขาดทุน)	กำไร (ขาดทุนสะสม)
1	59,576.31	-	(59,576.31)	(59,576.31)
2	43,733.60	194,254.35	150,520.75	90,944.44
3	39,326.54	118,810.00	79,483.46	170,427.90
4	36,079.39	109,000.00	72,920.61	243,348.51
5	26,840.36	100,000.00	73,159.64	316,508.15

ตารางที่ 9 มูลค่าปัจจุบันของต้นทุนและรายได้ จากการปลูกองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกาในพื้นที่ 1 ไร่
โดยใช้อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 15

(หน่วย : บาท/ไร่)

ปีที่	ต้นทุน	รายได้	กำไร (ขาดทุน)	กำไร (ขาดทุนสะสม)
1	73,817.44	-	(73,817.44)	(73,817.44)
2	51,360.50	228,131.25	176,770.75	102,953.31
3	43,775.23	132,250.00	88,474.77	191,428.08
4	38,065.41	115,000.00	76,934.59	268,362.67
5	26,840.36	100,000.00	73,159.64	341,522.31

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

ที่ตั้ง ประชากร และผลการสำรวจ

ที่ตั้ง อาณาเขตพื้นที่ศึกษา

ที่ตั้ง

อำเภอบ้านแพ้วตั้งอยู่ทางทิศเหนือของจังหวัดสมุทรสาคร มีพื้นที่ 149,437 ไร่ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม มีแม่น้ำลำคลองหลายสายเชื่อมโยงถึงกัน เป็นเส้นทางคมนาคมที่สำคัญของท้องถิ่นและเป็นแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร พื้นที่อาณาเขตติดต่อกับอำเภอและจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

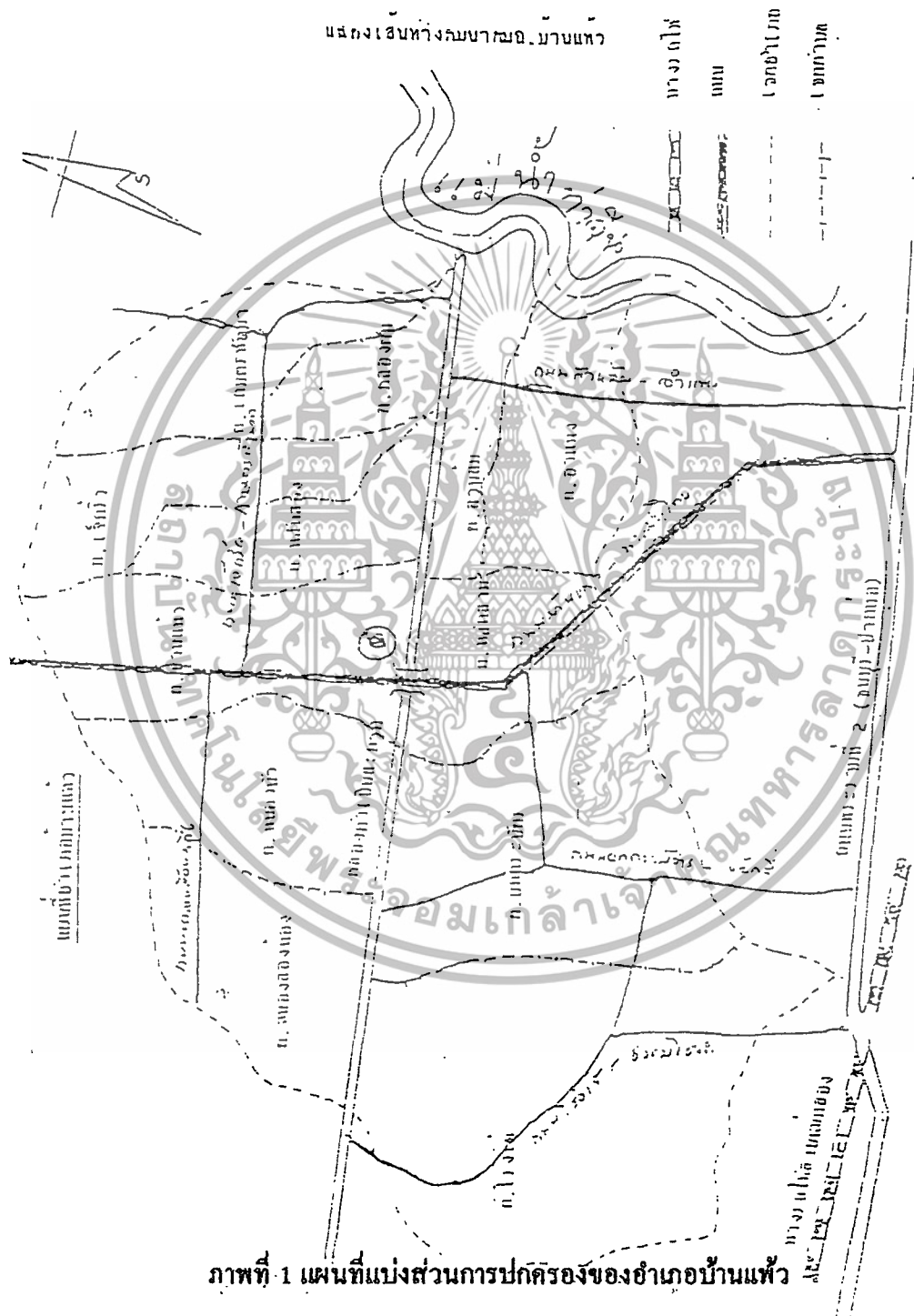
ทิศเหนือ	มีอาณาเขตจรดอำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม
ทิศตะวันออก	มีอาณาเขตจรดอำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร
ทิศใต้	มีอาณาเขตจรดอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร
ทิศตะวันตก	มีอาณาเขตจรดอำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี และอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม

การปกครอง

อำเภอบ้านแพ้วได้แบ่งการปกครองออกเป็น 12 ตำบล 94 หมู่บ้าน (ภาพที่ 1) คือ

1. ตำบลสวนส้ม	มี 5 หมู่บ้าน	พื้นที่ตำบล	11,131 ไร่
2. ตำบลอำแพง	มี 7 หมู่บ้าน	พื้นที่ตำบล	11,404 ไร่
3. ตำบลหลักสาม	มี 13 หมู่บ้าน	พื้นที่ตำบล	20,877 ไร่
4. ตำบลยกกระบัตร์	มี 10 หมู่บ้าน	พื้นที่ตำบล	12,825 ไร่
5. ตำบลโรงเข้	มี 10 หมู่บ้าน	พื้นที่ตำบล	22,867 ไร่
6. ตำบลหนองสองห้อง	มี 10 หมู่บ้าน	พื้นที่ตำบล	11,290 ไร่
7. ตำบลหนองบัว	มี 9 หมู่บ้าน	พื้นที่ตำบล	9,401 ไร่
8. ตำบลบ้านแพ้ว	มี 7 หมู่บ้าน	พื้นที่ตำบล	12,507 ไร่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษานี้เท่านั้น ไม่อนุญาตให้เผยแพร่ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 1 แผนที่แบ่งส่วนการปกครองของอำเภอบ้านแพ้ว

ที่มา: (สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านแพ้ว, 2538) เอกสารนี้เผยแพร่ในนามของกรมส่งเสริมการศึกษานั่น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

9. ตำบลหลักสอง	มี	7	หมู่บ้าน	พื้นที่ตำบล	9,014	ไร่
10. ตำบลเจ็ดริ้ว	มี	5	หมู่บ้าน	พื้นที่ตำบล	9,606	ไร่
11. ตำบลเกษตรพัฒนา	มี	5	หมู่บ้าน	พื้นที่ตำบล	9,452	ไร่
12. ตำบลคลองคัน	มี	5	หมู่บ้าน	พื้นที่ตำบล	8,563	ไร่

การคมนาคม

การคมนาคมติดต่อกับจังหวัดและอำเภอใกล้เคียง จะมีถนนติดต่อ ส่วนการคมนาคมระหว่างตำบลกับอำเภอ ส่วนใหญ่ยังต้องใช้ทางน้ำ มีถนนถึงในบางท้องที่ แต่ส่วนใหญ่ยังเป็นถนนลูกรังอยู่ เส้นทางคมนาคมทางบกที่สำคัญมีดังนี้

1. ถนนสายบ้านบ่อ-บ้านแพ้ว-พระประโทน แยกจากถนนพระราม 2 ผ่านอำเภอบ้านแพ้วออกถนนเพชรเกษม ที่ตำบลพระประโทน ระยะทางประมาณ 36 กิโลเมตร เป็นถนนลาดยางแอสฟัลต์
2. ถนนสายอำแพง-สวนส้ม แยกจากถนนพระราม 2 ผ่านตำบลอำแพง ถึงตำบลสวนส้ม ริมคลองดำเนินสะดวก ระยะทางประมาณ 12 กิโลเมตร เป็นถนนลาดยางแอสฟัลต์
3. ถนนสายเจ็ดริ้ว-เกษตรพัฒนา แยกจากถนนสายบ้านแพ้ว-พระประโทนถึงตำบลเกษตรพัฒนา ระยะทางประมาณ 9 กิโลเมตร และมีเส้นทางเชื่อมต่อกับอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม เป็นถนนลาดยาง
4. ถนนสายหนองสองห้องแยกจากถนนสายบ้านแพ้ว - พระประโทน เข้าสู่ตำบลหนองสองห้อง และเป็นเส้นทางผ่านไปอำเภอบางแพและอำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี เป็นถนนลาดยางแอสฟัลต์
5. ถนนสายยกกระบัตร์ - หลักสี่ แยกจากถนนพระราม 2 ผ่านเข้าทางวัดยกกระบัตร์ ถึงวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร และมีทางแยกออกตำบลโรงเข้ และถนนสายบ้านแพ้ว - พระประโทน เป็นถนนลาดยาง ระยะทางประมาณ 15 กิโลเมตร
6. ถนนสาย ธรรมโชติ - โรงเข้ แยกจากถนนพระราม 2 ถึงตำบลโรงเข้ เป็นถนนลาดยาง ระยะทางประมาณ 15 กิโลเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แหล่งน้ำ

อำเภอบ้านแพ้ว ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่โครงการชลประทาน ซึ่งมีเขตรับผิดชอบดังนี้

1. โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาคำเนินสะดวก มีพื้นที่รับผิดชอบในส่วนตำบลโรงเข้ ยกกระบัตร หลักสาม อำเภง และสวนส้ม
2. โครงการส่งน้ำ และบำรุงรักษานครชุม มีพื้นที่รับผิดชอบตำบลบ้านแพ้ว หนองบัว และหนองสองห้อง
3. โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษานครปฐม มีพื้นที่รับผิดชอบตำบลเกษตรพัฒนา คลองตัน เจ็ดริ้ว และหลักสอง

สภาพพื้นที่ทั่วไปเป็นลำคลอง ซึ่งเป็นแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร คลองที่สำคัญ ได้แก่ คลองดำเนินสะดวก คลองเจ็ดริ้ว คลองแพ้ว คลองหนองสองห้อง ฯลฯ และยังมีคลองเล็ก คลองน้อยอีกเป็นจำนวนมาก

นอกจากนั้น ยังมีคลองระบายน้ำชลประทาน ซึ่งเชื่อมต่อกับคลองดำเนินสะดวก ที่สำคัญ ได้แก่ คลอง D2, D3, D4, D5 เป็นต้น

ลักษณะทั่วไปของประชากรในอำเภอบ้านแพ้ว

การประกอบอาชีพ จากข้อมูลการเกษตรในปี พ.ศ. 2538 พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ มีอาชีพทำการเกษตร โดยมีคร่าวเรือนเกษตรจำนวน 10,256 ครัวเรือน เกษตรกรนิยมปลูกไม้ผล มากที่สุด 8,211 ครัวเรือน รองลงมาคือ การทำนา 1,043 ครัวเรือน นอกนั้นมีอาชีพรับจ้างและ อาชีพอื่นๆประมาณ 1,290 ครัวเรือน

อาชีพและรายได้ ประชาชนของอำเภอบ้านแพ้วร้อยละ 89.00 ประกอบอาชีพทำการ เกษตรเป็นหลัก และได้แบ่งรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อปีออกเป็น 2 ประเภท คือ รายได้ภาคเกษตร เฉลี่ยประมาณ 15,000 บาทต่อคนต่อปี และรายได้นอกภาคเกษตรโดยเฉลี่ยประมาณ 17,000 บาท

ต่อคนต่อปี เอกสารที่ส่งวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แรงงาน แรงงานที่ใช้ในการเกษตรส่วนใหญ่จะเป็นแรงงานในครัวเรือน เมื่อถึงช่วงที่ต้องใช้แรงงานมาก เช่น ช่วงการปลูกและเก็บเกี่ยวผลผลิต เกษตรกรจะมีการจ้างแรงงานจากคนในหมู่บ้านหรือหมู่บ้านใกล้เคียง และการเอาแรงซึ่งกันและกัน

การศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ ระดับประถมศึกษา ปีที่ 1 - 6 มี 31 โรงเรียน มีนักเรียน 9,735 คน ครูอาจารย์ 395 คน ระดับมัธยมศึกษา มี 3 โรงเรียน มีนักเรียน 2,461 คน ครูอาจารย์ 218 คน

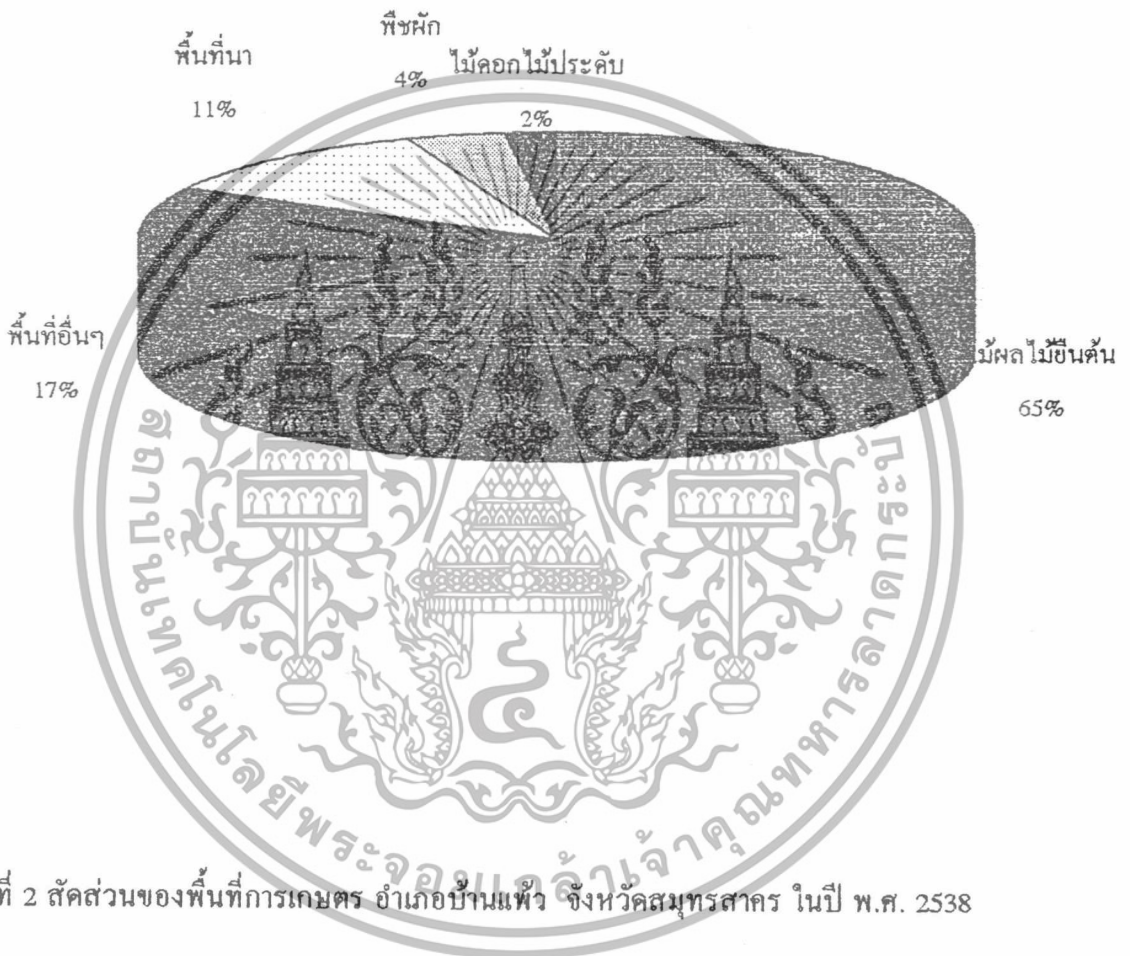
สาธารณูปโภค ประกอบด้วยไฟฟ้า น้ำประปา และโทรศัพท์ โดยไฟฟ้ามีบริการให้ประชาชนร้อยละ 80.00 ของหมู่บ้านทั้งหมดในอำเภอ น้ำประปามีให้บริการประชาชน คิดเป็นร้อยละ 70.00 ของหมู่บ้านทั้งหมด ในด้านการคมนาคม เส้นทางที่ใช้เข้าสู่ตัวหมู่บ้านแต่ละหมู่บ้านจะเป็นถนนลูกรัง

พื้นที่ถือครองที่ดินเพื่อการเกษตร มีทั้งหมด 124,013 ไร่ โดยแยกเป็นพื้นที่ที่ใช้ปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้นมากที่สุดเป็นจำนวน 78,362 ไร่ (ภาพที่ 2) คิดเป็นร้อยละ 69.20 รองลงมาคือใช้ในการทำนาเป็นจำนวน 14,945 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 12.10 ส่วนที่เหลือจะเป็นพื้นที่ในการปลูกผักและไม้ดอกไม้ประดับเป็นจำนวน 5,173 ไร่ และ 2,588 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 4.20 และ 2.10 ตามลำดับ

ลักษณะทั่วไปของตัวอย่างที่ถูกสำรวจ

การศึกษาสภาพการผลิตของพันธุ์ไว้มะละกาในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ในปี พ.ศ 2540 จำนวน 40 ตัวอย่าง ทำให้ทราบถึงความเป็นอยู่ สภาพการผลิต และปัญหาที่มักเกิดขึ้นของเกษตรกรในพื้นที่ดังกล่าว มีรายละเอียดดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2 สัดส่วนของพื้นที่การเกษตร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ในปี พ.ศ. 2538

ที่มา : (สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านแพ้ว , 2538)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อมูลพื้นฐานทางสภาพเศรษฐกิจและสังคม

ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม เป็นข้อมูลที่แสดงถึง เพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครอบครัว อาชีพหลัก อาชีพรอง ค่าใช้จ่ายของเกษตรกร และจำนวนแรงงานในครอบครัวที่ใช้ในการทำสวนองุ่น (ตารางที่ 10) รายละเอียดมีดังนี้

จากการสอบถามพบว่า เกษตรส่วนใหญ่เป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 80.00 ส่วนที่เหลือเป็นเพศหญิง โดยเกษตรกรนับถือศาสนาพุทธทั้งหมด ทั้งนี้เกษตรกรที่มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี มีมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 55.00 ของเกษตรกรทั้งหมด สำหรับการศึกษามีระดับการศึกษาในระดับประถมศึกษาเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 67.50 ซึ่งถือว่าเกษตรกรมีระดับการศึกษาที่ไม่สูงมากนัก ด้านสถานภาพทางครอบครัว พบว่า เกษตรกรมีสถานภาพแต่งงานแล้วมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 85.00 ส่วนในด้านจำนวนสมาชิกในครัวเรือนจะมีอยู่ระหว่าง 5 - 6 คน โดยมีสมาชิกที่เป็นแรงงานเกษตรเฉลี่ยจำนวน 2 คน

ตารางที่ 10 ลักษณะทั่วไปทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรผู้ปลูกองุ่นพันธุ์ไวท์มัสละกา

ลักษณะของตัวอย่าง	หน่วย	รวม
เพศชาย	ร้อยละ	80.00
อายุ	ปี	41.00
ศาสนาพุทธ	ร้อยละ	100.00
ระดับการศึกษาประถมศึกษา	ร้อยละ	67.50
สถานภาพแต่งงาน	ร้อยละ	85.00
สมาชิกในครัวเรือน	จำนวนเฉลี่ย	6.00
แรงงานในครอบครัวที่ใช้ทำสวนองุ่น	จำนวนเฉลี่ย	2.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านอาชีพของเกษตรกร (ตารางที่ 11) เกษตรกรในเขตอำเภอบ้านแพ้วจะแบ่งพื้นที่ที่ใช้ทำการเกษตรปลูกพืชหลายชนิด พืชชนิดใดที่สร้างรายได้ให้สูงสุดจะถือว่าเป็นเกษตรกรปลูกพืชชนิดนั้นเป็นอาชีพหลัก ซึ่งจากการสำรวจพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกาเป็นอาชีพหลัก คิดเป็นร้อยละ 97.50 และมีเกษตรกรทำสวนมะนาวเพียงร้อยละ 2.50 เท่านั้น ทางด้านอาชีพรองพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีอาชีพทำสวนมะนาวคิดเป็นร้อยละ 75.00 รองลงมาคืออาชีพการทำสวนมะพร้าวคิดเป็นร้อยละ 20.00

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของอาชีพหลักและอาชีพรอง

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ	
อาชีพหลัก	ทำสวนองุ่น	39	97.50
	ทำสวนมะนาว	1	2.50
	รวม	40	100.00
อาชีพรอง	รับจ้าง	1	2.50
	ทำสวนมะนาว	30	75.00
	ทำสวนมะพร้าว	8	20.00
	ทำสวนองุ่น	1	2.50
รวม	40	100.00	

ด้านค่าใช้จ่ายในครอบครัวพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่นำเงินรายได้มาใช้จ่ายเพื่อการลงทุนทำสวนองุ่นมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 75.00 ทั้งนี้เนื่องจากองุ่นเป็นไม้ผลที่ต้องการการบำรุงรักษาอยู่ตลอดเวลา ทำให้เกษตรกรต้องเสียค่าใช้จ่ายมา รายได้ที่ได้มาส่วนใหญ่จึงถูกนำมาใช้จ่ายเพื่อการลงทุนทำสวนองุ่น รองลงมาเป็นค่าใช้จ่ายด้านค่าศึกษาเล่าเรียนบุตรคิดเป็นร้อยละ 10.00 และมีเกษตรกรเพียงร้อยละ 7.50 เท่านั้น ที่นำเงินส่วนใหญ่ไปใช้ในด้านชดใช้หนี้ และใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน (ตารางที่ 12)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละของค่าใช้จ่ายในครัวเรือน

ค่าใช้จ่าย	จำนวน	ร้อยละ
ค่าศึกษาเล่าเรียนบุตร	4	10.00
ชดใช้หนี้	3	7.50
นำไปลงทุน	30	75.00
ใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน	3	7.50
รวม	40	100.00

ในส่วนของแหล่งที่ดินทำกิน พื้นที่ส่วนใหญ่ที่ใช้ในการปลูกองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกาจะเป็นของตนเองทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 72.50 รองลงมาใช้ที่ดินของตนเองบางส่วน และที่ดินเช่าบางส่วน คิดเป็นร้อยละ 20.00 (ตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 จำนวนและร้อยละของแหล่งที่ดินทำกิน

แหล่งที่ดินทำกิน	จำนวน	ร้อยละ
ของตนเองทั้งหมด	29	72.50
ที่ดินเช่าทั้งหมด	3	7.50
เป็นของตนเองบางส่วนและเช่าบางส่วน	8	20.00
รวม	40	100.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สภาพการผลิตงุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา

พื้นที่ทั้งหมดที่ใช้ในการทำสวนงุ่นพันธุ์ไวท์มะละกาของเกษตรกร มีพื้นที่อยู่ระหว่าง 5 - 7 ไร่ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมาคือ 8 - 10 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 27.50 และโดยเฉลี่ยแล้วเกษตรกรใช้พื้นที่ในการปลูกงุ่น 8.55 ไร่ต่อครอบครัว (ตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 จำนวนและร้อยละของที่ดินที่ใช้ปลูกงุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา

ขนาดของพื้นที่	จำนวน	ร้อยละ
5 - 7 ไร่	20	50.00
8 - 10 ไร่	11	27.50
11 - 13 ไร่	2	5.00
14 ไร่ขึ้นไป	7	17.50
รวม	40	100.00

ในด้านแหล่งเงินทุนที่ใช้ในการปลูกงุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา เกษตรกรได้กู้ยืมจาก ธกส. มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.50 รองลงมาคือ เกษตรกรใช้ทุนส่วนตัว และกู้ยืม ธกส. ด้วย คิดเป็นร้อยละ 25.00 แหล่งเงินทุนที่เกษตรกรใช้น้อยที่สุดคือ การใช้ทุนส่วนตัว และการกู้ยืมสหกรณ์ การเกษตร ซึ่งมีเพียงร้อยละ 5.00 (ตารางที่ 15)

การปลูกงุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา เกษตรกรนิยมใช้วิธีการตัดตา โดยซื้อพร้อมตอป่า แหล่งที่มาของกิ่งพันธุ์ เกษตรกรได้มาโดยซื้อจากสวนงุ่นในพื้นที่เดียวกันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55.00 และซื้อจากจังหวัดที่อยู่ใกล้เคียง คิดเป็นร้อยละ 45.00 (ตารางที่ 16) โดยในพื้นที่ 1 ไร่ จำนวนต้นงุ่นที่เกษตรกรนิยมปลูกมากที่สุดอยู่ระหว่าง 141 - 160 ต้น คิดเป็นร้อยละ 47.50 รองลงมาคือ 100 - 120 ต้น คิดเป็นร้อยละ 30.00 (ตารางที่ 17)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 15 จำนวนและร้อยละของเงินทุนที่ใช้ในการปลูกองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา

แหล่งเงินทุน	จำนวน	ร้อยละ
ทุนส่วนตัว	6	15.00
กู้ยืม ชกส.	19	47.50
กู้ยืมสหกรณ์การเกษตร	3	7.50
ทุนส่วนตัวและกู้ยืม ชกส.	10	25.00
ทุนส่วนตัวและกู้ยืมสหกรณ์การเกษตร	2	5.00
รวม	40	100.00

ตารางที่ 16 จำนวนและร้อยละในแหล่งที่มาของกิ่งพันธุ์

แหล่งที่มา	จำนวน	ร้อยละ
ซื้อจากจังหวัดที่อยู่ใกล้เคียง	18	45.00
ซื้อจากสวนองุ่นในพื้นที่เดียวกัน	22	55.00
รวม	40	100.00

ตารางที่ 17 จำนวนและร้อยละของจำนวนต้นองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกาที่เกษตรกรปลูกในพื้นที่ 1 ไร่

จำนวนต้น	จำนวน	ร้อยละ
100 - 120 ต้น	12	30.00
121 - 140 ต้น	8	20.00
141 - 160 ต้น	19	47.50
161 ต้นขึ้นไป	1	2.50
รวม	40	100.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านแรงงานที่ใช้ในการทำสวนองุ่น เกษตรกรคิดเป็นร้อยละ 80.00 ใช้แรงงานในครอบครัว การจ้างแรงงาน และการเอาแรง รองลงมาคิดเป็นร้อยละ 17.50 เกษตรกรใช้แรงงานในครอบครัว และการเอาแรง (ตารางที่ 18)

ตารางที่ 18 จำนวนและร้อยละของลักษณะการใช้แรงงานในการทำสวนองุ่น

ลักษณะแรงงาน	จำนวน	ร้อยละ
ใช้แรงงานในครอบครัวทั้งหมด	1	2.50
ใช้แรงงานในครอบครัวและการเอาแรง	7	17.50
ใช้แรงงานในครอบครัว การจ้างงาน และการเอาแรง	32	80.00
รวม	40	100.00

ในการบำรุงรักษาดันองุ่นเพื่อเป็นการเพิ่มของผลผลิต โดยวิธีการใส่ปุ๋ยเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างมาก (ตารางที่ 19) ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่แบ่งช่วงการใส่ปุ๋ยออกเป็น 2 ช่วง คือ ในระยะที่องุ่นเลี้ยงเถา และระยะที่ต้นองุ่นให้ผล โดยในระยะที่องุ่นเลี้ยงเถา เกษตรกรใส่ปุ๋ยคอก โดยเฉลี่ย 4 ครั้ง ครั้งละ 14.10 กิโลกรัม ปุ๋ยวิทยาศาสตร์ โดยเฉลี่ย 4 ครั้ง ครั้งละ 0.14 กิโลกรัม ในระยะให้ผลเกษตรกรใส่ปุ๋ยคอกโดยเฉลี่ย 3 ครั้ง ครั้งละ 12.64 กิโลกรัม ปุ๋ยวิทยาศาสตร์ เฉลี่ย 4 ครั้ง ครั้งละ 0.13 กิโลกรัม

ตารางที่ 19 ค่าเฉลี่ยของจำนวนครั้งและปริมาณปุ๋ยที่ใส่ให้กับต้นองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา 1 ต้น

ชนิดปุ๋ย	จำนวน	ปริมาณ (กก.)	
ระยะเลี้ยงเถา	ปุ๋ยคอก	4	14.10
	ปุ๋ยวิทยาศาสตร์	4	0.14
ระยะให้ผล	ปุ๋ยคอก	3	12.64
	ปุ๋ยวิทยาศาสตร์	4	0.13

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษานานี้ ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำหรับคำแนะนำในการใช้ปุ๋ย เกษตรกรได้รับคำแนะนำจากร้านค้าปุ๋ยและอิทธิพล โฆษณามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.50 รองลงมาคือ จากเพื่อนและสวนใกล้เคียงคิดเป็นร้อยละ 40.00 และคำแนะนำที่เกษตรกรได้รับน้อยที่สุดคือ จากเจ้าหน้าที่รัฐบาลด้านการเกษตรและการอ่าน จากตำรา โดยได้รับเพียงร้อยละ 17.50 (ตารางที่ 20)

ตารางที่ 20 จำนวนและร้อยละของคำแนะนำในการใช้ปุ๋ยจากแหล่งต่างๆที่เกษตรกรได้รับ

แหล่งของคำแนะนำ	จำนวน	ร้อยละ
ร้านค้าปุ๋ยและอิทธิพลโฆษณา	17	42.50
จากเพื่อนและสวนใกล้เคียง	16	40.00
เจ้าหน้าที่รัฐบาลด้านการเกษตรและการอ่านจากตำรา	7	17.50
รวม	40	100.00

การปลูกองุ่นมีโรคและแมลงศัตรูองุ่นรบกวนอยู่เสมอ โดยในช่วงระยะเวลาที่ฝนแล้ง หรือระยะที่ไม่มีศัตรูรบกวนมากนัก เกษตรกรนิยมที่จะพ่นยาป้องกันกำจัดโรคและแมลง ในระยะ 4 - 5 วันต่อ 1 ครั้งมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.00 รองลงมาคือ ระยะ 3 - 4 วันต่อ 1 ครั้งคิดเป็น ร้อยละ 32.50 ในช่วงเวลาที่มีฝนตกชุกหรือ โรคแมลงรบกวน เกษตรกรทั้งหมดจำเป็นต้องพ่นยาใน ระยะ 1 - 2 วันต่อ 1 ครั้ง เพื่อป้องกันความเสียหายที่เกิดแก่ผลองุ่น (ตารางที่ 21) ทำให้เกษตรกร ต้องเสียค่าใช้จ่ายไปในด้านของค่าสารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลงมากที่สุด

การขายผลผลิตองุ่น เกษตรกรร้อยละ 60.00 จะขายให้กับพ่อค้าคนกลาง โดยพ่อค้า คนกลางมารับซื้อผลผลิตที่สวน รองลงมา เกษตรกรขายผลผลิตให้กับพ่อค้าคนกลาง โดยเกษตรกร เป็นฝ่ายนำผลผลิตไปขายให้คิดเป็นร้อยละ 25.00 (ตารางที่ 22) สำหรับราคาผลผลิตที่เกษตรกร ขายได้ส่วนใหญ่ร้อยละ 40.00 จะขายได้ในช่วงราคากิโลกรัมละ 26 - 30 บาท รองลงมาคือ ร้อยละ 27.50 ขายได้ในช่วงราคากิโลกรัมละ 20 - 25 บาท โดยเฉลี่ยแล้วผลผลิตองุ่นขายได้ในราคา กิโลกรัมละ 29.5 บาท (ตารางที่ 23)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 21 จำนวนและร้อยละของระยะเวลาการพ่นยาป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูงุ่นต่อครั้ง

รายการ	ระยะเวลา	จำนวน	ร้อยละ
ช่วงฝนแล้งหรือ โรคและแมลงศัตรู	3 - 4 วัน	13	32.50
รบกวนไม่มาก	4 - 5 วัน	18	45.00
	6 - 7 วัน	9	22.50
	รวม	40	100.00
ฝนตกชุกหรือ โรคและแมลงศัตรู	1 - 2 วัน	40	100.00
รบกวนมาก			
	รวม	40	100.00

ตารางที่ 22 จำนวนและร้อยละของแหล่งจำหน่ายผลผลิตงุ่น

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
พ่อค้าในหมู่บ้าน	1	2.50
พ่อค้าคนกลางโดยมารับซื้อผลผลิตที่สวน	24	60.00
พ่อค้าคนกลาง โดยเกษตรกรนำผลผลิตไปขายให้	10	25.00
เกษตรกรนำไปขายเองที่ตลาดไท	3	7.50
เกษตรกรนำไปขายเองที่ตลาดนครปฐม	2	5.00
รวม	40	100.00

เกษตรกรมีรายได้โดยเฉลี่ยที่ได้รับจากการขายผลงุ่นประมาณ 70,001 - 80,000 บาท ต่อไร่ต่อปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.50 รองลงมาคือ มีรายได้ 60,001 - 70,000 บาทต่อไร่ต่อปี คิดเป็นร้อยละ 25.00 โดยเกษตรกรที่มีรายได้ 100,001 บาทต่อไร่ต่อปีขึ้นไปมีน้อยที่สุด คือมีเพียงร้อยละ 5.00 (ตารางที่ 24)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 23 จำนวนและร้อยละของราคาผลผลิตต่อกิโลกรัม

ราคาผลผลิตต่อกิโลกรัม	จำนวน	ร้อยละ
20 - 25 บาท	11	27.50
26 - 30 บาท	16	40.00
31 - 35 บาท	6	15.00
36 - 40 บาท	6	15.00
41 บาทขึ้นไป	1	2.50
รวม	40	100.00

ตารางที่ 24 จำนวนและร้อยละของรายได้ที่เกษตรกรได้รับต่อไร่ต่อปี

รายได้	จำนวน	ร้อยละ
50,001 - 60,000 บาท	3	7.50
60,001 - 70,000 บาท	10	25.00
70,001 - 80,000 บาท	15	37.50
80,001 - 90,000 บาท	7	17.50
90,001 - 100,000 บาท	3	7.50
100,001 บาทขึ้นไป	2	5.00
รวม	40	100.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัญหาและอุปสรรค

ปัญหาที่เกิดขึ้นในการผลิตองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกามีอยู่ด้วยกันหลายประการ เนื่องจากองุ่นเป็นไม้ผลที่ไม่ทนต่อโรคและแมลง และต้องการการบำรุงรักษาอยู่ตลอดเวลา เกษตรทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 100.00 ต้องประสบกับปัญหาการรบกวนของโรคและแมลงศัตรูองุ่นมากที่สุด ทำให้เกษตรกรต้องเสียค่าใช้จ่ายในการซื้อยาป้องกันกำจัดโรคและแมลงในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก ปัญหาที่เกิดขึ้นในการผลิตรองลงมาคือ เกษตรกรขาดความรู้ความเข้าใจในการผลิต คิดเป็นร้อยละ 37.50 ปัญหาการขาดแคลนแรงงานที่มีความชำนาญ และปัญหาน้ำกร่อยในฤดูแล้ง น้ำมากในฤดูฝน คิดเป็นร้อยละ 30.00 (ตารางที่ 25)

ตารางที่ 25 จำนวนและร้อยละของปัญหาในการผลิตองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา

ปัญหาในการผลิต	จำนวน	ร้อยละ
เกษตรกรขาดความรู้ความเข้าใจในการผลิต	15	37.50
โรคและแมลงรบกวน	40	100.00
ที่ดินทำกินมีน้อยเกินไป	4	10.00
ขาดแคลนแรงงานที่มีความชำนาญ	12	30.00
น้ำกร่อยในฤดูแล้งและน้ำมากในฤดูฝน	12	30.00

ทางด้านปัญหาในการจำหน่ายผลผลิตองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา พบว่า เกษตรกรประสบปัญหาในด้านของการถูกกดราคามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.50 เนื่องจากเกษตรกรไม่มีความรู้ทางด้านการตลาดและไม่มีอำนาจในการต่อรองราคากับพ่อค้าคนกลาง รองลงมาคือ ผลผลิตไม่สามารถเก็บไว้ได้นาน และขาดการส่งเสริมจากรัฐ คิดเป็นร้อยละ 20.00 (ตารางที่ 26) โดยผลผลิตองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกาสามารถเก็บไว้ได้เพียง 2 - 3 วันเท่านั้น หลังจากนั้นผลองุ่นจะร่วงและเน่าเสีย ทำให้ไม่สามารถนำมาจำหน่ายได้ เกษตรกรจึงต้องการการส่งเสริมจากรัฐในด้านการปรับปรุงพันธุ์ให้ผลผลิตสามารถเก็บไว้ได้นาน และการจัดหาแหล่งรับซื้อผลผลิตองุ่นให้มากขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 26 จำนวนและร้อยละของปัญหาด้านการจำหน่ายผลผลิตองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา

ปัญหาในการจำหน่าย	จำนวน	ร้อยละ
ถูกกดราคา	19	47.50
การขนส่งไม่สะดวก	5	12.50
ผลผลิตเก็บได้ไม่นาน	8	20.00
ขาดการส่งเสริมจากรัฐ	8	20.00
รวม	40	100.00

สำหรับความช่วยเหลือจากรัฐบาลที่เกษตรกรต้องการมากที่สุด คือ เรื่องแหล่งเงินทุน ความรู้และเทคโนโลยีในการปลูกองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา คิดเป็นร้อยละ 35.00 เนื่องจากการปลูกองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกาต้องใช้เงินลงทุนค่อนข้างสูง และในปัจจุบันเกษตรกรยังขาดความรู้ความเข้าใจในผลผลิตองุ่น รองลงมาคือ ความช่วยเหลือในด้านการตลาด คิดเป็นร้อยละ 20.00 (ตารางที่ 27) เกษตรกรต้องการให้รัฐบาลส่งเสริมทางด้านการจำหน่าย การหาช่องทางการจำหน่ายผลผลิตองุ่นให้มากขึ้น เพื่อลดปัญหาการถูกกดราคาผลผลิตจากพ่อค้าคนกลาง

ตารางที่ 27 จำนวนและร้อยละของความช่วยเหลือที่เกษตรกรต้องการจากรัฐบาล

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
แหล่งเงินทุน	14	35.00
ความรู้และเทคโนโลยีในการผลิต	14	35.00
การตลาด	8	20.00
การคมนาคมขนส่ง	4	10.00
รวม	40	100.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

การวิเคราะห์ผลการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้ ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลทางด้านสภาพการผลิต การใช้ปัจจัยการผลิต ต้นทุนและรายได้ เพื่อนำผลมาวิเคราะห์แบบจำลองการผลิต ต้นทุนและรายได้ ตลอดจนการวิเคราะห์ระยะเวลาคืนทุนจากการปลูกองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา

การวิเคราะห์การผลิต

แบบจำลองการผลิตที่ได้ทำการศึกษาในครั้งนี้ เป็นแบบจำลองการผลิตองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกาในปี พ.ศ. 2539 ซึ่งเป็นปีที่มีการระบาดของโรคและแมลงศัตรูมาก ประกอบกับในฤดูฝนมีฝนตกชุก ทำให้ผลิตที่เกษตรกรได้รับมีน้อยลง โดยวัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปรตาม คือ ผลผลิตองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา กับกลุ่มตัวแปรอิสระ ได้แก่ จำนวนต้นองุ่น ยากำจัดโรคและแมลง ปุ๋ยคอกและปุ๋ยเคมี ค่าจ้างแรงงานและน้ำมันเชื้อเพลิง ซึ่งข้อมูลได้มาจากการสอบถามเกษตรกรผู้ปลูกพันธุ์ไวท์มะละกา ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 40 ราย

สมการรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

$$Y = f(X_1, X_2, X_3, X_4, X_5)$$

ข้อมูล/ตัวแปรที่ใช้

Y = ผลผลิตองุ่น (production) มีหน่วยเป็นกิโลกรัม

X_1 = จำนวนต้นองุ่น (number of tree) มีหน่วยเป็นต้น

X_2 = ปุ๋ยคอกและปุ๋ยเคมี (manure) มีหน่วยเป็นกิโลกรัม

X_3 = ยากำจัดโรคและแมลง (insecticide) มีหน่วยเป็นลิตร

X_4 = ค่าจ้างแรงงาน (wage) มีหน่วยเป็นบาท

X_5 = น้ำมันเชื้อเพลิง (oil) มีหน่วยเป็นลิตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ของคณะผู้จัดทำ ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบจำลองการผลิตที่ได้ทำการศึกษาในครั้งนี้ ได้มาจากการวิเคราะห์ถดถอยพหุ (multiple regression) แบบขั้นตอน (stepwise) ซึ่งเป็นวิธีการคัดเลือกตัวแปรอิสระเข้ามาทีละตัว ดังนั้น ตัวแปรที่ไม่เกี่ยวข้องในสมการจึงถูกตัดทิ้งไป เหลือแต่ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสมการเท่านั้น ทั้งนี้ มีค่าสถิติที่จำเป็นสำหรับทุกตัวแปรที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) (ตารางที่ 28) พบว่าเกษตรกรสามารถผลิตต่อรุ่นพันธุ์ไวท์มะละกาได้โดยเฉลี่ย 26,194.25 กิโลกรัม การกระจายของผลผลิตเท่ากับ 6,628.84 และจำนวนต้นที่เกษตรกรแต่ละรายปลูกมีจำนวนเฉลี่ย 1,176.68 ต้น ปริมาณปุ๋ยคอกและปุ๋ยเคมีที่ใช้โดยเฉลี่ยเท่ากับ 71,850 กิโลกรัม เมื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระ พบว่า ตัวแปรอิสระแต่ละตัวมีความสัมพันธ์กันค่อนข้างสูง โดยตัวแปรตาม คือ ผลผลิตต่อรุ่น (Y) มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับยาฆ่าโรคและแมลง (X_5) มากที่สุดและเป็นไปตามแนวทางที่คาดหวัง คือมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกทั้งสิ้น อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระนี้ เป็นความสัมพันธ์ที่ยังไม่ได้ควบคุมความแตกต่างหรืออิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่นๆ ดังนั้นจึงยังไม่สามารถสรุปความสัมพันธ์ดังตารางข้างต้นได้

ตารางที่ 28 ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแต่ละคู่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบน

ตัวแปร	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	\bar{X}	S.D.
Y	.9192	.9147	.9459	.9096	.9180	26,194.25	6,628.84
X_1		.9391	.8822	.9015	.9376	1,176.68	516.56
X_2			.8864	.9148	.9240	71,850.00	37,253.59
X_3				.8864	.8979	30.14	7.65
X_4					.9331	130,520.00	43,702.96
X_5							417.71

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน (stepwise) จะทำการคัดเลือกตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับสมการเท่านั้น ดังนั้น ตัวแปรอิสระที่ได้กำหนดไว้ทั้งหมด 5 ตัวแปร มี 3 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ต่อตัวแปรตามคือ จำนวนต้น ค่าจ้างแรงงาน และยากำจัดโรคแมลง (ตารางที่ 29) โดยตัวแปรอิสระเหล่านี้มีความสัมพันธ์กับผลผลิตของพันธุ์ไวท์มะละกาค่อนข้างสูง ($R = 0.967$) และสามารถอธิบายการผันแปรของตัวแปรตามได้ถึงร้อยละ 93.60 ($R^2 = 0.936$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($F = 174.563$) ส่วนอีก 2 ตัวแปร คือ ปุ๋ยคอก ปุ๋ยเคมี และน้ำมันเชื้อเพลิงนั้น ไม่มีผลต่อตัวแปรตามเพราะไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 29 การวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน (stepwise) ของผลผลิตของพันธุ์ไวท์มะละกา

ตัวแปรอิสระ	สัมประสิทธิ์	beta	SSE	ค่า t
จำนวนต้น (X_1)	3.086*** ^{1/}	.240	1.418	2.176
ยากำจัดโรคและแมลง (X_2)	463.896***	.536	82.957	5.592
ค่าจ้างแรงงาน (X_3)	.035***	.229	.016	2.194
ค่าคงที่	4,051.668***		1,359.652	2.980
R^2	.936			
R	.967			
SSE	1,749.835			
Adjusted R Square	.930			
F - Value	174.563***			

หมายเหตุ 1/ *** มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 29 สามารถสร้างสมการถดถอย จากค่าคงที่และค่าสัมประสิทธิ์ต่างๆ ได้ดังนี้

$$Y = 4,051.668 + 3.086 (X_1) + 463.896(X_2) + 0.035(X_3)$$

(2.980)*** (2.176)*** (5.592)*** (2.194)***

$$R^2 = 0.936 \quad SSE = 1,749.853 \quad F = 174.563$$

ฟังก์ชันการผลิตที่ได้นี้ อธิบายได้ว่าผลกระทบของจำนวนต้นองุ่น ค่าจ้างแรงงาน และปริมาณยากำจัดโรคแมลง มีผลต่อผลผลิตองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกาอยู่ในเกณฑ์สูง คือ ประมาณร้อยละ 93.60 ($R^2 = 0.936$) นอกนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นที่เรากำหนดให้คงที่ คือประมาณร้อยละ 7.00 จากฟังก์ชันการผลิตจะเห็นว่าตัวแปรอิสระทุกตัวมีผลเชิงบวกต่อตัวแปรตาม กล่าวคือ กำหนดให้ตัวแปรอิสระอื่นคงที่แล้ว เมื่อเพิ่มปริมาณยากำจัดโรคและแมลง 1 หน่วย จะทำให้ผลผลิตองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกาเพิ่มขึ้น 463.896 หน่วย ถ้าลดปริมาณการใช้ยากำจัดโรคและแมลงลง จะส่งผลให้ผลผลิตองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกาลดลง 463.896 หน่วย

เนื่องจากหน่วยของตัวแปรอิสระที่ได้กำหนดไว้แต่ละตัวนั้นมีหน่วยที่แตกต่างกัน การจะเปรียบเทียบความสำคัญของตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตามคือ ผลผลิตองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา จากค่าสัมประสิทธิ์ (b) ทำไม่ได้ในทันที เราจึงนำค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน (beta) มาใช้ในการพิจารณาแทน

จากค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน (beta) สามารถเขียนสมการได้ดังนี้

$$Z_Y = 0.240_{x_1} + 0.229_{x_2} + 0.536_{x_3}$$

สมการสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน แสดงให้เห็นว่ายากำจัดโรคและแมลงมีความสำคัญต่อผลผลิตองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกาในเชิงบวกมากที่สุด อาจกล่าวได้ว่าการเปลี่ยนแปลงของจำนวนต้นองุ่น 1 ต้น ทำให้ผลผลิตองุ่นเปลี่ยนไป 0.240 กิโลกรัม และการเปลี่ยนแปลงของปริมาณยากำจัดโรคและแมลง 1 ลิตร จะทำให้ผลผลิตองุ่นเปลี่ยนไป 0.536 กิโลกรัม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัญหาการวิเคราะห์ถดถอย (regression)

1. ปัญหาตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กัน (multicollinearity) เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากตัวแปรอิสระ 2 ตัวขึ้นไปมีความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระด้วยตัวเอง จึงเป็นผลทำให้ R^2 มีค่าในอัตราที่สูงมาก ทำให้ขาดความเชื่อมั่น โดยเปรียบเทียบค่า correlation ถ้ามากกว่า 0.78 แสดงว่ามีปัญหา ($r > 0.78$) จากการทดสอบพบว่าสมการที่ได้กำหนดไว้เกิดปัญหา

2. ปัญหาความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนไม่คงที่ (heteroscedasticity) เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องมาจากการกระจายของค่าความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อน (variance : σ^2) ไม่คงที่ จะเปลี่ยนแปลงไปตามระยะเวลา หรือตัวแปรอิสระซึ่งจากการพิจารณาแผนภาพการกระจาย พบว่า แนวโน้มที่สหภาพการกระจายที่แน่นอนจึงสรุปได้ว่าไม่เกิดปัญหา

3. ปัญหาความคลาดเคลื่อนแต่ละตัวมีความสัมพันธ์ต่อกัน (autocorrelation) เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างความสัมพันธ์ของข้อมูลและตัวแปรแต่ละตัวที่เกิดขึ้น โดยอัตโนมัติในตัวเอง จะเกิดกับข้อมูลอนุกรมเวลา แต่เนื่องจากการศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษา ในช่วงปี พ.ศ. 2539 เพียงปีเดียว จากเกษตรกรจำนวน 40 ราย ข้อมูลที่ใช้จึงมิใช่ข้อมูลอนุกรมเวลา จึงสามารถสรุปได้ว่าไม่เกิดปัญหา

ต้นทุนและรายได้จากการปลูกองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา

การศึกษาด้านทุนการปลูกองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา เป็นการศึกษาข้อมูลจากการสำรวจ การลงทุนปลูกองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกาของเกษตรกรในเขตอำเภอบ้านแพ้ว โดยทำการศึกษาค่าใช้จ่ายและรายได้จากการปลูกองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา แล้วทำการวิเคราะห์ต้นทุน และแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของต้นทุนในแต่ละปี เพื่อเปรียบเทียบถึงความเหมาะสมของผลกำไรที่ได้รับจากการลงทุน (ตารางที่ 30)

ต้นทุนการปลูกองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา

ต้นทุนการปลูกองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา ซึ่งได้แก่ ค่าใช้จ่ายต่างๆที่เกิดขึ้นเริ่มตั้งแต่การปลูกจนถึงระยะสิ้นสุดอายุการเก็บเกี่ยว โดยในปัจจุบันเกษตรกรนิยมที่จะตัดต้นองุ่นทิ้งเมื่อมีอายุเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 30 ต้นทุนและค่าใช้จ่ายในการผลิตของพันธุ์ไวท์มะละกา

(หน่วย: บาท/ไร่)

รายการ	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	รวม	ร้อยละ
ต้นทุนคงที่						
1. ค่าใช้ที่ดิน	1,000.00	1,000.00	1,000.00	1,000.00	4,000.00	1.78
2. ค่าเสียโอกาสเงินทุน	5,914.40	5,914.40	5,914.40	5,914.40	23,657.60	10.52
รวมต้นทุนคงที่	6,914.40	6,914.40	6,914.40	6,914.40	27,657.60	12.30
ต้นทุนผันแปร						
1. ค่าวัสดุ						
- ค่าดินพันธุ์	1,366.00	-	-	-	1,366.00	0.61
- ค่าปุ๋ยเคมี และ ปุ๋ยคอก	12,696.00	8,863.00	8,863.00	8,830.00	39,252.00	17.46
- ค่าสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช	15,825.00	17,789.00	17,789.00	17,192.00	68,595.00	30.51
- ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	1,655.00	1,462.00	1,462.00	1,462.00	6,041.00	2.69
- ค่าฮอร์โมน	1,500.00	1,404.00	1,231.00	1,231.00	5,366.00	2.39
2. ค่าจ้างแรงงาน						
- ค่าเตรียมดิน	6,351.00	-	-	-	6,351.00	2.82
- ค่าปลูก	492.13	-	-	-	492.13	0.22
- ค่ากำจัดวัชพืช	2,723.00	2,079.00	2,079.00	2,065.00	8,946.00	3.98
- ค่าตัดแต่งกิ่ง	1,818.00	3,374.00	5,340.00	5,214.00	15,746.00	7.00
- ค่าแต่งซ่อ	2,500.00	9,935.00	8,619.00	8,281.00	29,335.00	13.04
- ค่าเก็บเกี่ยวผลผลิต	-	3,031.00	2,454.00	2,454.00	7,939.00	3.53
3. ค่าใช้จ่ายอื่นๆ						
- ค่าค้าง	6,949.00	-	-	-	6,949.00	3.09
- ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์	200.00	200.00	200.00	200.00	800.00	0.36
การเกษตร						
รวมต้นทุนผันแปร	54,075.13	48,137.00	48,037.00	46,929	197,148.13	87.70
รวมต้นทุนการผลิต	60,989.53	55,051.40	54,951.40	53,843.40	224,805.73	100.00
รวมผลผลิต(กก./ไร่)		4,738.00	3,800.00	3,800.00	12,338.00	
รายได้ ^{1/}		118,450.00	95,000.00	95,000.00	308,450.00	

หมายเหตุ 1/ ราคาผลผลิตเฉลี่ยก็โลกรั่มละ 25 บาท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ได้ 4 ปี โดยแบ่งต้นทุนออกเป็น 2 ประเภท คือ ต้นทุนคงที่ และต้นทุนผันแปร การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตในครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตที่ได้จากการสำรวจ (ตารางที่ 30) และนำมาเปรียบเทียบกับข้อมูลต้นทุนการผลิตที่สำนักงานเกษตร จังหวัดสมุทรสาคร รวบรวมไว้ในปี พ.ศ. 2538 (ตารางที่ 7)

ต้นทุนคงที่ (fixed cost) หมายถึง ต้นทุนที่ไม่เปลี่ยนแปลงไปตามจำนวนการผลิต เช่น ค่าเช่าที่ดิน ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน จากการสำรวจต้นทุนคงที่คิดเป็นร้อยละ 12.30 ของต้นทุนทั้งหมด โดยแบ่งเป็น

1. ค่าเช่าที่ดิน คำนวณจากอัตราค่าเช่าที่ดินในท้องถิ่น ถึงแม้ว่าเกษตรกรส่วนใหญ่จะเป็นเจ้าของที่ดิน แต่ในการคำนวณต้นทุนการปลูกองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา ควรนำเอาอัตราค่าเช่าที่ดินในท้องถิ่นมาประเมินเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการใช้ที่ดินของเกษตรกรเองด้วย จากการสำรวจพบว่าอัตราค่าเช่าที่ดินโดยเฉลี่ยไร่ละ 1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 14.46 ของต้นทุนคงที่ และร้อยละ 1.78 ของต้นทุนทั้งหมด เมื่อเปรียบเทียบกับต้นทุนการผลิตในปี พ.ศ. 2538 ที่สำนักงานเกษตร จังหวัดสมุทรสาครได้ทำการรวบรวมไว้ พบว่า อัตราค่าเช่าที่ดินได้เพิ่มขึ้นไร่ละ 200 บาท

2. ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน เนื่องจากในการลงทุนปลูกองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา เกษตรกรใช้ทั้งเงินทุนส่วนตัวและการกู้ยืมจากแหล่งต่างๆ ดังนั้น ในการคำนวณต้นทุนการปลูกองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา จะมีการนำเอาเงินทุนส่วนตัวมาประเมินเป็นค่าดอกเบี้ยจ่าย เช่นเดียวกับการกู้ยืมสำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในเงินลงทุนที่ได้จ่ายไป ด้วยอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ภายในท้องถิ่นมาเป็นค่าเสียโอกาสเงินลงทุน ซึ่งในการคำนวณถือว่า เกษตรกรจะจ่ายดอกเบี้ยปีต่อปี และชำระหนี้หมดเมื่อสิ้นสุดอายุการเก็บเกี่ยวของต้นองุ่น ดังนั้น ถ้าต้นทุนผันแปรทั้งหมดเท่ากับ 197,148.13 บาทต่อไร่ อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 12.00 จะต้องจ่ายดอกเบี้ยเท่ากับ 23,657.6 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 85.54 ของต้นทุนคงที่ และร้อยละ 10.52 ของต้นทุนทั้งหมด เมื่อนำดอกเบี้ยจ่ายทั้งหมดมาหาค่าเฉลี่ยอย่างง่าย โดยสมมติว่า ในแต่ละปีต้องจ่ายดอกเบี้ยเท่ากัน (เนื่องจากต้นทุนผันแปรทั้งหมดไม่ได้ถูกใช้หมดในปีใดปีหนึ่ง) จะได้ว่าต้องจ่ายดอกเบี้ยเท่ากับ 5,914.40 บาทต่อไร่ต่อปี ซึ่งเป็นต้นทุนที่เพิ่มขึ้นจากในปี พ.ศ. 2538 ไร่ละ 2,374.04 บาท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ต้นทุนผันแปร (variable cost) หมายถึง ต้นทุนที่มีการเปลี่ยนแปลงตามจำนวนการผลิตทั้งหมด ต้นทุนประเภทนี้จะสูงขึ้นถ้าผลิตมากและจะลดลงถ้าผลิตน้อย ในที่นี้จากการสำรวจสามารถคำนวณอัตราส่วนของต้นทุนผันแปรได้เป็นร้อยละ 87.70 ของต้นทุนทั้งหมด โดยได้แบ่งไปใช้ในการผลิตและการดูแลค่านต่างๆ เช่น ค่าปุ๋ยคอก ปุ๋ยวิทยาศาสตร์ ค่าสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช ค่าจ้างตัดแต่งกิ่ง แต่งซ่อ เป็นต้น สำหรับต้นทุนผันแปรในการปลูกองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกาที่ได้จากการสำรวจ ประกอบด้วย

1. ค่าวัสดุ เป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับวัสดุในการปลูกและการบำรุงรักษา ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 61.18 ของต้นทุนผันแปรทั้งหมด ประกอบด้วย

1.1 ค่าต้นพันธุ์ เป็นค่าใช้จ่ายในการซื้อต้นพันธุ์ ซึ่งเกษตรกรนิยมปลูกโดยการติดตา ต้นพันธุ์ที่ซื้อจะขายพร้อมต้นตอองุ่นพันธุ์ป่า ซึ่งมีราคาโดยเฉลี่ยต่อละ 10 บาท ทั้งนี้ในพื้นที่ 1 ไร่ ปลูกได้โดยเฉลี่ย 136.60 ต้น ดังนั้นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับต้นพันธุ์เท่ากับ 1,366 บาท ต่อไร่ซึ่งเป็นต้นทุนที่เพิ่มขึ้นไร่ละ 806 บาท เนื่องจากกิ่งพันธุ์มีราคาสูงขึ้นเฉลี่ยกิ่งละ 4.40 บาท และจำนวนต้นที่เกษตรกรใช้ปลูกต่อพื้นที่ 1 ไร่ เพิ่มขึ้นเฉลี่ยไร่ละ 36.60 ต้น

1.2 ค่าปุ๋ยวิทยาศาสตร์และปุ๋ยคอก ในปีแรกของการเพาะปลูก เกษตรกรต้องใส่ปุ๋ยมากเป็นพิเศษ เพื่อการบำรุงรักษาต้นองุ่นที่อยู่ในระยะเลี้ยงเถาให้มีความเจริญเติบโตแข็งแรง จึงมีค่าใช้จ่ายในช่วงปีแรกเฉลี่ยไร่ละ 12,696 บาท ปีที่ 2 -3 เฉลี่ยไร่ละ 8,863 บาท และในปีที่ 4 ซึ่งเป็นปีสิ้นสุดอายุการเก็บเกี่ยว เฉลี่ยไร่ละ 8,830 บาท รวมค่าปุ๋ยวิทยาศาสตร์และปุ๋ยคอก เมื่อสิ้นสุดอายุการเก็บเกี่ยวของต้นองุ่นเท่ากับ 39,252 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 17.46 ของต้นทุนทั้งหมด ซึ่งคิดเป็นต้นทุนที่เพิ่มขึ้นจากในปี พ.ศ. 2538 คิดเป็นร้อยละ 0.60

1.3 ค่าสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูองุ่น เป็นค่าใช้จ่ายในการซื้อสารเคมีเพื่อใช้ในการพ่นยาป้องกันและกำจัดโรคแมลง ซึ่งจำเป็นต้องพ่นยาอยู่ตลอดระยะเวลา เนื่องจากองุ่นเป็นไม้ผลที่มีโรคและแมลงรบกวนอยู่เสมอ เกษตรกรต้องเสียค่าใช้จ่ายในการซื้อสารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูองุ่น ในปีแรกไร่ละ 15,825 บาท ในปีที่ 2 - 3 ไร่ละ 17,789 บาท และในปีที่ 4 เฉลี่ยไร่ละ 17,192 บาท รวมค่าใช้จ่ายเท่ากับ 68,595 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 30.51 ของต้นทุนทั้งหมด เพิ่มขึ้นจากในปี พ.ศ. 2538 คิดเป็นร้อยละ 9.92

1.4 ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง เกษตรกรใช้ในการฉีดพ่นน้ำและสารเคมีป้องกันและกำจัดโรคแมลงให้แก่ต้นองุ่น ในปีแรกนั้นต้องใช้เฉลี่ยประมาณ 165.50 ลิตร ในปีที่ 3 - 4 ใช้เฉลี่ย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น เมื่อเผยแพร่ให้ผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นการฝ่าฝืน
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปีละ 146.20 ลิตร รวมต้องใช้น้ำมันเชื้อเพลิงทั้งหมด 604.10 ลิตร โดยน้ำมันเชื้อเพลิงในท้องถิ่น มีราคาอัตราละ 10 บาท ดังนั้นต้องจ่ายค่าน้ำมันเชื้อเพลิง เท่ากับ 6,041 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 2.69 ของต้นทุนทั้งหมด เป็นค่าใช้จ่ายที่ลดลงจากในปี พ.ศ. 2538 คิดเป็นร้อยละ 3.82

1.5 ค่าฮอร์โมน สำหรับใช้ฉีดพ่นให้ยาวมากขึ้น เพื่อจะได้ผลงุ่นที่มี ขนาดโตสม่ำเสมอ และมีทรงช่อที่สวยงาม โดยในปีแรกต้องเสียค่าฮอร์โมน ไร่ละ 1,500 บาท ปีที่ 2 ไร่ละ 1,404 บาท และปีที่ 3-4 ไร่ละ 1,231 บาท รวมต้องเสียค่าฮอร์โมนทั้งสิ้น 5,366 บาท คิดเป็นร้อยละ 2.39 ของต้นทุนทั้งหมด เป็นต้นทุนที่ลดลงจากในปี พ.ศ. 2538 คิดเป็นร้อยละ 0.17

2. ค่าจ้างแรงงาน เป็นค่าใช้จ่ายในการจ้างแรงงานเพื่อการดำเนินงานภายใน สวนองุ่น เช่น การปลูก การตัดแต่งกิ่ง แต่งช่อ เป็นต้น ทั้งนี้จากการสำรวจพบว่าอัตราค่าจ้าง แรงงานในปัจจุบันเฉลี่ยวันละ 150 บาทต่อคน ค่าจ้างแรงงานที่ใช้ในการทำสวนองุ่น คิดเป็นร้อยละ 30.59 ของต้นทุน ทั้งหมด ประกอบด้วย

2.1 ค่าเตรียมดิน เป็นค่าใช้จ่ายในการขุดพลิกหน้าดินใหม่ทั้งแปลง และการ พันธ์ย่อยดิน ซึ่งต้องกระทำทุกครั้งเมื่อต้นเก่าแล้วปลูกใหม่หรือเป็นแปลงเปิดใหม่ โดยเสียค่าใช้จ่าย ในปีแรกเพียงปีเดียว คือ 6,351 บาทต่อไร่ เป็นต้นทุนที่เพิ่มขึ้นจากในปี พ.ศ. 2538 ประมาณไร่ละ 351 บาท

2.2 ค่าปลูก เป็นค่าจ้างแรงงานที่ใช้ในการปลูก โดยเฉลี่ยไร่ละ 492.13 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.22 ของต้นทุนทั้งหมด ซึ่งต้องเสียค่าจ้างแรงงานเพิ่มจากในปี พ.ศ. 2538 เฉลี่ย ไร่ละ 92.13 บาท เนื่องจากในปัจจุบันจำนวนต้นที่เกษตรกรนิยมปลูกในพื้นที่ 1 ไร่มีปริมาณมากขึ้น

2.3 ค่ากำจัดวัชพืช เป็นค่าจ้างแรงงานที่ใช้ในการเก็บ หรือพ่นยากำจัดวัชพืช ในปีแรกต้องเสียค่าใช้จ่ายประมาณ ไร่ละ 2,723 บาท ปีที่ 2-3 ไร่ละ 2,079 บาท ปีที่ 4 ไร่ละ 2,065 บาท รวมต้องเสียค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น 8,946 บาท คิดเป็นร้อยละ 3.98 ของต้นทุนทั้งหมด ซึ่งเป็น ค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นจากในปี พ.ศ. 2538 คิดเป็นร้อยละ 0.43

2.4 ค่าตัดแต่งกิ่ง เพื่อบังคับให้ต้นองุ่นออกดอก ในแต่ละปีจะมีค่าใช้จ่าย ที่แตกต่างกันไป โดยรวมแล้วต้องเสียค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น 15,746 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 7.99 ของต้นทุนผันแปร และร้อยละ 7 ของต้นทุนทั้งหมด ซึ่งคิดเป็นต้นทุนที่ลดลงจากในปี พ.ศ. 2538 คิดเป็นร้อยละ 4.71

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5 ค่าแต่งช่อ เป็นการทำให้ช่องุ่นมีจำนวนน้อยลง พอเหมาะแก่ขนาดช่อ เพื่อผลงุ่นจะได้โตสม่ำเสมอ และมีช่อที่สวยงาม การแต่งช่อนี้เป็นงานที่ต้องใช้เวลา และค่าใช้จ่าย โดยค่าใช้จ่ายจะแปรผันตามผลผลิต กล่าวคือ ถ้างุ่นติดผลมาก จะต้องเสียค่าจ้างแต่งช่อมาก และถ้างุ่นติดผลน้อย ค่าจ้างแต่งช่อจะน้อยตามด้วย เมื่อรวมแล้วจะเสียค่าใช้จ่ายไร่ละ 29,335 บาท คิดเป็นร้อยละ 13.04 ของต้นทุนทั้งหมด ซึ่งเป็นต้นทุนที่ลดลงจากในปี พ.ศ. 2538 คิดเป็นร้อยละ 0.77 โดยจากการสำรวจพบว่าในช่วงปีที่ 2 งุ่นพันธุ์ไวท์มะละกาจะให้ผลผลิตสูงสุด ทำให้ต้องเสียค่าจ้างแรงงานในการแต่งช่อมากที่สุด คือ 9,935 บาทต่อไร่

2.6 ค่าเก็บเกี่ยวผลผลิต จะเริ่มในปีที่ 2 ของการเพาะปลูก ซึ่งเป็นปีแรกที่สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตงุ่นได้ โดยเสียค่าจ้างแรงงานในการเก็บเกี่ยวผลผลิตมากที่สุดเฉลี่ยไร่ละ 3,030 บาท เนื่องจากเป็นระยะที่งุ่นให้ผลผลิตต่อไร่สูงสุด และในปีที่ 3 - 4 เสียค่าจ้างแรงงานประมาณไร่ละ 2,454 บาท คิดเป็นร้อยละ 3.53 ของต้นทุนทั้งหมด ซึ่งเป็นต้นทุนที่เพิ่มจากในปี พ.ศ. 2538 คิดเป็นร้อยละ 0.92

3. ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ

3.1 ค่าจ้างใช้วัสดุ ประกอบด้วย ไม้เนื้อแข็ง ไม้รวกและสวด เป็นค่าใช้จ่ายประมาณไร่ละ 6,949 บาท คิดเป็นร้อยละ 3.09 ของต้นทุนทั้งหมด ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นจากในปี พ.ศ. 2538 ประมาณไร่ละ 624 บาท

3.2 ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์การเกษตร เป็นค่าใช้จ่ายที่คำนวณจากค่าซ่อมแซมและค่าสึกหรอของอุปกรณ์การเกษตร ซึ่งอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำสวนงุ่นมีราคาไม่สูงนัก เช่น เครื่องพ่นยา จอบ กรรไกรกริบผลงุ่น โดยเฉลี่ยแล้วไม่ควรเกินไร่ละ 200 บาทต่อปี

รายได้จากการขายผลผลิตงุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา

รายได้จากการขายงุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา หมายถึง รายได้จากการขายงุ่นพันธุ์ไวท์มะละกาในแต่ละปี ซึ่งจากการสำรวจพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ขายผลผลิตให้กับพ่อค้าคนกลาง โดยพ่อค้าคนกลางจะเป็นฝ่ายมารับซื้อผลผลิตที่สวนเกษตรกรบางรายก็จะเป็นฝ่ายนำผลผลิตไปส่งให้กับพ่อค้าคนกลาง หรือบ้างก็จะนำผลผลิตไปขายเองในแหล่งต่าง ๆ เช่นที่ ตลาดไท ตลาดเอกราชบุรี ซึ่งราคาที่เกษตรกรได้รับก็จะแตกต่างกันไปตามแหล่งจำหน่าย คุณภาพของผลผลิต และการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ช่วงเวลาการเก็บเกี่ยว เช่น ถ้าตรงกับช่วงเทศกาลตรุษจีน ปีใหม่ ราคาผลผลิตองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกาที่เกษตรกรขายได้จะสูงถึงกิโลกรัมละ 50 - 55 บาท แต่มีบางช่วงที่ราคาผลผลิตตกต่ำเหลือเพียงกิโลกรัมละ 15 - 20 บาท ดังนั้นจึงขอใช้ราคาเฉลี่ยของผลผลิตองุ่นในช่วงเวลา 3 ปี ที่ผ่านมา คือ ประมาณกิโลกรัมละ 25 บาท โดยในปีที่ 2 ของการเพาะปลูกซึ่งเป็นปีแรกของการเก็บเกี่ยวองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา ผลผลิตที่ได้เฉลี่ย 4,738 กิโลกรัมต่อไร่ รายได้โดยเฉลี่ยเท่ากับ 118,450 บาทต่อไร่ ในปีที่ 3 - 4 องุ่นพันธุ์ไวท์มะละกาให้ผลผลิตเฉลี่ย 3,800 กิโลกรัมต่อไร่ รายได้โดยเฉลี่ยเท่ากับ 95,000 บาทต่อไร่

การวิเคราะห์ระยะเวลาดำเนินทุน

การปลูกองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา เป็นการลงทุนที่ค่อนข้างสูง มีค่าใช้จ่ายต่างๆเกิดขึ้นตลอดเวลา เริ่มตั้งแต่ทำการเพาะปลูกจนถึงสิ้นสุดอายุการเก็บเกี่ยว โดยเกษตรกรจะเริ่มมีรายได้ในช่วงปีที่ 2 ของการเพาะปลูก ซึ่งเป็นปีแรกที่สามารถตัดองุ่นขายได้ จนถึงปีที่ 4 ซึ่งเป็นปีสิ้นสุดการเก็บเกี่ยว ดังนั้นการวิเคราะห์ระยะเวลาดำเนินทุน จะทำให้ทราบว่าในการลงทุนปลูกองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกานั้น เกษตรกรต้องใช้ระยะเวลาที่ป็นี่จึงจะทำให้รายได้ที่ได้รับเท่ากับค่าใช้จ่ายที่ได้ใช้ไป

ในการวิเคราะห์ระยะเวลาดำเนินทุน จำเป็นต้องทำต้นทุนและรายได้ให้เป็นมูลค่าปัจจุบันในปีที่ 4 เพื่อคำนวณหามูลค่าปัจจุบันของกำไร(ขาดทุน) โดยใช้อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 9 และ 15 (ตารางที่ 31 และ 32) ซึ่งจากการคำนวณมูลค่าปัจจุบันของต้นทุนและรายได้ พบได้ว่าการลงทุนปลูกองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกาของเกษตรกรในเขตอำเภอบ้านแพ้วจะได้รับทุนคืนในช่วงปีที่ 3 ของการเพาะปลูก และเมื่อสิ้นสุดอายุเก็บเกี่ยวขององุ่นพันธุ์ไวท์มะละกาในปีที่ 4 เกษตรกรอำเภอบ้านแพ้วจะมีกำไรสะสมทั้งสิ้นไร่ละ 81,150.23 บาท และ 78,299.68 บาท ตามลำดับ ในขณะที่ระยะเวลาดำเนินทุนที่ได้จากการคำนวณต้นทุนและรายได้ที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลของสำนักงานการเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร ที่ระดับอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 9 และ 15 (ตารางที่ 8 และ 9) พบว่าเกษตรกรจะได้รับทุนคืนในช่วงปีที่ 2 ของการเพาะปลูก เนื่องจากมีต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่า แต่รายได้ที่เกษตรกรได้รับมีสูงกว่า เนื่องจากผลผลิตที่สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาครได้ทำการประมาณไว้มีปริมาณมากกว่าผลผลิตที่ได้จากการสำรวจ อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 31 มูลค่าปัจจุบันของต้นทุน รายได้และกำไร (ขาดทุน) จากการปลูกองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา โดยใช้อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 9

(หน่วย : บาท/ไร่)

ปีที่	อัตราดอกเบี้ยเงินลงทุน 9%			
	ต้นทุน	รายได้	กำไร (ขาดทุน)	กำไร (ขาดทุน) สะสม
1	78,983.21	-	(78,983.21)	(78,983.21)
2	65,406.57	140,730.44	75,323.87	(3,659.34)
3	59,897.03	103,550.00	43,652.97	39,993.63
4	53,843.40	95,000.00	41,156.60	81,150.23

ตารางที่ 32 มูลค่าปัจจุบันของต้นทุน รายได้ และกำไร (ขาดทุน) ในการปลูกองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา โดยใช้อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 15

(หน่วย : บาท/ไร่)

ปีที่	อัตราดอกเบี้ยเงินลงทุน 15%			
	ต้นทุน	รายได้	กำไร (ขาดทุน)	กำไร (ขาดทุน) สะสม
1	92,757.45	-	(92,757.45)	(92,757.45)
2	72,805.48	156,650.12	83,844.64	(8,912.80)
3	63,194.11	109,250.00	46,055.89	37,143.08
4	53,843.40	95,000.00	41,156.60	78,299.68

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร ผู้ปลูกองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร จากจำนวนประชากรตัวอย่าง 40 ราย พบว่าเกษตรกร ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 41 ปี นับถือศาสนาพุทธ และจบการศึกษาในระดับประถมศึกษา เป็นส่วนใหญ่ มีสถานภาพแต่งงานแล้ว มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 6 คนต่อครอบครัว ทำสวนองุ่นเป็นอาชีพหลัก และทำสวนมะนาวเป็นอาชีพรอง โดยที่ดินทำกินส่วนใหญ่เป็นของ เกษตรกรเอง ค่าใช้จ่ายโดยมาก จะนำไปลงทุนปลูกองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา

ทางด้านสภาพการผลิตองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ใช้ที่ดินปลูก องุ่นพันธุ์ไวท์มะละกาประมาณ 5 - 7 ไร่ โดยเงินทุนที่ใช้ได้มาจากการกู้ยืม ธกส. เป็นส่วนใหญ่ การปลูกองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกานั้นเกษตรกรนิยมใช้วิธีการตัดตา โดยซื้อพร้อมตอป่า จากสวนองุ่น ในพื้นที่เดียวกัน ราคาตอละ 10 บาท โดยเฉลี่ยในพื้นที่ 1 ไร่ เกษตรกรจะปลูกประมาณ 136 ต้น แรงงานที่ใช้จะเป็นแรงงานในครอบครัว ร่วมกับการจ้างงานและการเอาแรง การใส่ปุ๋ยเพื่อเป็นการ บำรุงรักษาดันองุ่นนั้น ในระยะเลี้ยงเถาเกษตรกรจะใส่ปุ๋ยคอกเฉลี่ย 4 ครั้ง ครั้งละ 14.10 กิโลกรัม ปุ๋ยวิทยาศาสตร์ 4 ครั้ง ครั้งละ 0.14 กิโลกรัม ในระยะให้ผลใส่ปุ๋ยคอกเฉลี่ย 3 ครั้ง ครั้งละ 12.64 กิโลกรัม ปุ๋ยวิทยาศาสตร์ 4 ครั้ง ครั้งละ 0.13 กิโลกรัม โดยปุ๋ยคอกที่เกษตรกรนิยมใช้ คือ ขี้วัวและ ขี้ค่างควา ส่วนปุ๋ยวิทยาศาสตร์นั้น เกษตรกรแต่ละรายจะใช้ปุ๋ยสูตรต่าง ๆ กันไป ซึ่งเกษตรกรได้รับ คำแนะนำในการใช้ปุ๋ยจากร้านค้าปุ๋ยและอิทธิพลโฆษณามากที่สุด องุ่นพันธุ์ไวท์มะละกาเป็นไม้ผล ที่มีโรคและแมลงรบกวนอยู่เสมอ เกษตรกรจึงต้องพ่นยาป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูองุ่นอยู่ ตลอดเวลา โดยในช่วงฝนแล้งหรือโรคและแมลงศัตรูรบกวนไม่มาก เกษตรกรส่วนใหญ่จะพ่นยา 4 - 5 วันครั้ง ในช่วงฝนตกชุก หรือมีโรคและแมลงศัตรูรบกวนมาก การพ่นยาทำกันในระยะ 1 - 2 วันครั้ง การจำหน่ายผลผลิตองุ่นเกษตรกรส่วนใหญ่จะมีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อถึงที่สวน ในราคา เฉลี่ย 29.50 บาทต่อกิโลกรัม เกษตรกรส่วนใหญ่จะมีรายได้จากการขายผลผลิตองุ่นประมาณ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

70,000 - 80,000 บาทต่อไร่ต่อปี สำหรับปัญหาและอุปสรรคที่เกษตรกรพบมากในการผลิต คือ การรบกวนของโรคและแมลง การขาดความรู้ความเข้าใจในการผลิตและขาดแคลนแรงงานที่มีความชำนาญ ทางด้านการจำหน่ายผลผลิตองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกานั้น เกษตรกรส่วนใหญ่จะมีปัญหาเรื่องการถูกกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง ทั้งนี้ความช่วยเหลือจากรัฐบาลที่เกษตรกรต้องการมากที่สุด คือ ความช่วยเหลือทางด้านแหล่งเงินทุน ความรู้และเทคโนโลยีในการผลิต

องุ่นพันธุ์ไวท์มะละกาเป็นไม้ผลที่มีการลงทุนค่อนข้างสูง เนื่องจากจะมีต้นทุนที่เกิดขึ้นตั้งแต่เริ่มทำการเพาะปลูกจนถึงสิ้นสุดอายุการเก็บเกี่ยว (ปีที่ 4) โดยเฉลี่ยไร่ละ 224,805.73 บาท ประกอบด้วยต้นทุนคงที่ 27,657.60 บาท และต้นทุนผันแปร 197,148.13 บาท คิดเป็นร้อยละ 12.30 และร้อยละ 87.64 ของต้นทุนทั้งหมดตามลำดับ ซึ่งจะเห็นได้ว่าค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่จะเป็นต้นทุนผันแปร โดยจะเป็นค่าสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชมากที่สุด รองลงมาคือ ค่าปุ๋ยวิทยาศาสตร์และปุ๋ยคอก คิดเป็นร้อยละ 34.79 และ 19.90 ของต้นทุนผันแปรทั้งหมด ตามลำดับ ทั้งนี้ผลผลิตจะเริ่มเก็บเกี่ยวได้ในปีที่ 2 ของการเพาะปลูกโดยมีผลผลิตเฉลี่ยประมาณ 4,738 กิโลกรัมต่อไร่ และในปีที่ 3 - 4 ผลผลิตเฉลี่ยประมาณ 3,800 กิโลกรัมต่อไร่ องุ่นพันธุ์ไวท์มะละกามีราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 25 บาท รายได้ที่ได้รับในปีแรกเฉลี่ยไร่ละ 118,450 บาท และในปีถัดไปไร่ละ 95,000 บาท และเมื่อวิเคราะห์ถึงระยะเวลาคืนทุน โดยมีการคำนวณต้นทุนและรายได้ให้เป็นมูลค่าปัจจุบัน โดยใช้อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 9 และ 15 พบว่าในการลงทุนปลูกองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกานั้น จะได้รับทุนคืนในช่วงปีที่ 3 ของการเพาะปลูก และเมื่อสิ้นสุดอายุการเก็บเกี่ยวจะมีกำไรสะสมทั้งสิ้น 81,150.23 บาทต่อไร่ และ 78,299.68 บาทต่อไร่ ที่ระดับอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 9 และ 15 ตามลำดับ สำหรับแบบจำลองการผลิตที่ได้ศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตาม คือ ผลผลิตองุ่น กับตัวแปรอิสระ คือ จำนวนต้นองุ่น ยากำจัดโรคแมลง ปุ๋ยคอกและปุ๋ยเคมี ค่าจ้างแรงงานและน้ำมันเชื้อเพลิง ในช่วงปี พ.ศ. 2539 โดยวิธีการถดถอยพหุแบบขั้นตอน (stepwise) พบว่า จำนวนต้นองุ่น ค่าจ้างแรงงาน และปริมาณยากำจัดโรคแมลง คือตัวแปรที่มีความสำคัญต่อผลผลิตองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา โดยการเปลี่ยนแปลงของจำนวนต้นองุ่น 1 ต้น จะทำให้ผลผลิตองุ่นเปลี่ยนแปลงไป 0.240 กิโลกรัมและการเปลี่ยนแปลงของปริมาณยากำจัดโรคแมลง 1 ลิตร ทำให้ผลผลิตองุ่นเปลี่ยนแปลงไป 0.536 กิโลกรัม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อเสนอแนะ

1. ควรที่จะได้มีการศึกษาวิจัยปรับปรุงพันธุ์องุ่นให้มีความต้านทานต่อโรคและแมลง และเมื่อเก็บเกี่ยวผลแล้ว สามารถเก็บรักษาไว้ได้นาน ทั้งนี้จะเป็นการช่วยลดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่ายากำจัดโรคและแมลง ซึ่งจะส่งผลให้เกษตรกรได้รับกำไรเพิ่มขึ้น

2. จากผลของการศึกษาในเรื่องของต้นทุนการผลิตปรากฏชัดว่า ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยและยาป้องกันกำจัดโรคแมลงยังมีอัตราสูงมาก กล่าวคือ คิดเป็นร้อยละ 17.47 และ 30.51 ของต้นทุนทั้งหมดต่อไร่ ดังนั้นถ้าได้มีการศึกษาถึงวิธีการใช้ปุ๋ยและยาป้องกันกำจัดโรคแมลงให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด และเสียค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด จะเป็นการช่วยลดต้นทุนการปลูกองุ่นลงได้อีกเป็นจำนวนมาก

3. กรมชลประทานควรที่จะต้องคอยติดตามและหาทางป้องกันปัญหาเรื่องน้ำท่วมและน้ำเค็มเข้าสวนอยู่ตลอดเวลา เพื่อป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นแก่ต้นองุ่น

4. ควรให้การสนับสนุนด้านสินเชื่อแก่เกษตรกร โดยสถาบันทางการเงินของรัฐเข้ามามีส่วนช่วยเหลือ โดยการให้สินเชื่อในระยะยาวแก่เกษตรกรผู้ปลูกองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา เพื่อให้เกษตรกรสามารถที่จะปรับปรุงสวนองุ่นให้ดียิ่งขึ้น

5. เกษตรกรผู้ปลูกองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกาควรที่จะมีการรวมตัวกัน เพื่อหาวิธีการต่อรองราคาผลผลิตให้ได้ราคาที่สูงขึ้น และป้องกันการถูกกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง เนื่องจากในการขายผลผลิตให้แก่พ่อค้าคนกลางนั้น เกษตรกรต้องประสบปัญหาการถูกกดราคาโดยตลอด ถึงแม้จะได้มีการตกลงกันไว้แล้ว แต่เมื่อพ่อค้าได้นำผลผลิตองุ่นไปจำหน่าย แล้วผลผลิตนั้นขายไม่หมด หรือขายไม่ได้ราคาตามที่ตั้งไว้ พ่อค้าคนกลางจะกลับมาห้ราคาผลผลิตจากเกษตรกรอีกทีหนึ่ง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเกษตรกรผู้ปลูกองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกาจะเป็นผู้เสียเปรียบอยู่ตลอดเวลา ในด้านการจำหน่ายผลผลิต ซึ่งการรวมตัวกันของเกษตรกรจะเป็นการสร้างอำนาจการต่อรองราคากับพ่อค้าคนกลาง ทำให้เกษตรกรสามารถขายผลผลิตได้ในราคาที่สูงขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ . 2521 . “องุ่น” . เอกสารเผยแพร่พืชสวน . 1(2) : น. 21-26 .

_____ . 2529 . การผลิตและการจำหน่ายของุ่นในประเทศไทย . กรุงเทพมหานคร . (อัครสำเนา)

_____ . 2529 . รายงานผลการสำรวจองุ่น ปี 2539 . กรุงเทพมหานคร . (อัครสำเนา)

_____ . 2537 . “สถิติพื้นที่ปลูกองุ่น” . น. 31-33 . รายงานสถิติการปลูกไม้ผลไม้ยืนต้น . กรุงเทพมหานคร . (อัครสำเนา)

_____ . 2538 . “โครงการสนับสนุนแผนการผลิตของเกษตรกร” . น. 34-37 . ทางเลือกการ
ผลิตทางการเกษตร . กรุงเทพมหานคร . (อัครสำเนา)

กลุ่มเกษตรสัญจร . 2531 . องุ่น . กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สหมิตร .

ชาติร์ ตันธนวนศ์ . 2536 . “ประสบการณ์ในการปลูกองุ่น” . เกษะการเกษตร . 16(198) : น. 34-36.

ถิรวีร์ สุพานิช . 2511 . ความปรวนแปรของราคาและคุณภาพขององุ่นสดในตลาดกรุงเทพมหานคร.
กรุงเทพมหานคร : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท , มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ .

ประทีป กุณาตล . 2536 . “องุ่น” . วิทยาศาสตร์ฉบับวิจัยพืชสวน . 8(8) : น. 15-22 .

พิพัฒน์ เชียงหลิว . 2537 . “โรคองุ่น” . ฐานเกษตรกรรม . 15(157) : น. 28-30 .

สมศักดิ์ คันธิวงค์ . 2514 . การศึกษาด้านทุนการผลิตของเกษตรกรคลองจินดา อำเภอสามพราน
จังหวัดนครปฐม . กรุงเทพมหานคร : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท , มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ .

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สุรพงษ์ โกสิยจินดา . 2513 . การศึกษาสภาวะและคุณภาพขององุ่น เพื่อเป็นแนวทางในการเป็น
สินค้าส่งออก . มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ .

สุรศักดิ์ นิลนนท์ . 2528 . “การใช้ยาให้ถูกกับต้นองุ่น” . วารสารพืชสวน . 11(1) : น. 13-15 .

สุรีย์ สอนสมบุญณ์ . 2526 . “การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำขององุ่น” . สายชล . 15(2) : น. 14 .

ลีนี ภูมรา . 2517 . รายงานการสำรวจสภาพการทำสวนองุ่น ที่จังหวัดนครปฐม ราชบุรี
สมุทรสาคร และสมุทรสงคราม . กรุงเทพมหานคร : ชุมชุมสหกรณ์การขายและการซื้อแห่ง
ประเทศไทย .

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิธีการเลือกสุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม

	ตำบล			
	เจ็ดริ้ว	หนองสองห้อง	คลองตัน	รวม
จำนวนเกษตรกรทั้งหมด	115	21	10	146
สัดส่วนของเกษตรกรใน	$\frac{115}{146} = 0.79$	$\frac{21}{146} = 0.14$	$\frac{10}{146} = 0.07$	1.00
แต่ละตำบล	146	146	146	
จำนวนกลุ่มตัวอย่างใน	$0.79 \times 40 = 31$	$0.14 \times 40 = 6$	$0.07 \times 40 = 3$	40
แต่ละตำบล				
จำนวนกลุ่มตัวอย่างใน				
แต่ละหมู่บ้าน				
หมู่ที่ 1	$\frac{38 \times 31}{115} = 10$	$\frac{4 \times 6}{21} = 1$		11
หมู่ที่ 2	$\frac{9 \times 31}{115} = 2$	$\frac{1 \times 6}{21} = 0$		2
หมู่ที่ 3	$\frac{3 \times 31}{115} = 1$	$\frac{7 \times 6}{21} = 2$		3
หมู่ที่ 4	$\frac{29 \times 31}{115} = 8$	$\frac{1 \times 6}{21} = 0$		8
หมู่ที่ 5	$\frac{36 \times 31}{115} = 10$	$\frac{2 \times 6}{21} = 1$	$\frac{3 \times 10}{146} = 3$	14
หมู่ที่ 6		$\frac{3 \times 6}{21} = 1$		1
หมู่ที่ 7		$\frac{3 \times 6}{21} = 1$		1

หมายเหตุ 1/ ค่า 0 หมายถึง ไม่มีกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการสุ่มเลือกต่อไปในระดับหมู่บ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถามปัญหาพิเศษ

เรื่อง

การศึกษาสภาพการผลิตอู่กันพื้นผ้าไหมมะละกา ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

คำชี้แจงในการกรอกแบบสอบถาม

1. วงกลม หรือกรอกข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดให้
2. เลือกคำตอบได้เพียงข้อเดียวในแต่ละคำตอบ เว้นแต่จะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

ชื่อ.....สกุล.....

เลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล

อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

11. ลักษณะการใช้แรงงานในการทำสวนองุ่น

- 1 ใช้แรงงานในครอบครัวทั้งหมด
- 2 จ้างคนงาน โดยให้ค่าตอบแทนเป็นเงิน
- 3 ใช้แรงงานในครอบครัวและการเอาแรง
- 4 ใช้แรงงานในครอบครัว การจ้างแรงงาน และการเอาแรง
- 5 อื่นๆ(ระบุ).....

12. จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นแรงงานเกษตร (รวมผู้ให้สัมภาษณ์)

1	1-3 คน	2	4-6
3	7-9 คน	4	มากกว่า 9 คน

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการผลิตองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา

1. จำนวนเนื้อที่ที่ใช้ในการปลูกองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา ทั้งหมดจำนวน.....ไร่
2. เงินทุนที่ใช้ในการปลูกองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา ท่านได้มาจากแหล่งใด

1	ทุนส่วนตัว	2	กู้ยืม ธกส.
3	กู้ยืมสหกรณ์การเกษตร	4	ทุนส่วนตัวและกู้ยืม ธกส.
5	ทุนส่วนตัวและกู้ยืมสหกรณ์การเกษตร		
6	อื่นๆ (ระบุ).....		
3. ท่านปลูกองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกาด้วยวิธีใด

1	การติดตา	2	กิ่งตอน
4. ท่านได้กิ่งพันธุ์มาจากแหล่งใด

1	ซื้อจากจังหวัดที่อยู่ใกล้เคียง
2	ซื้อจากสวนองุ่นที่อยู่ในพื้นที่เดียวกัน
3	ได้จากการให้กันโดยไม่คิดมูลค่า
4	อื่นๆ(ระบุ).....
5. ราคากิ่งพันธุ์บาท/กิ่ง
6. ในพื้นที่ 1 ไร่ ท่านปลูกองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกาเป็นจำนวน.....ต้น
7. ปริมาณปุ๋ยที่ใช้ในการผลิตองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา (ต่อการตัด 1 มีด)

ระยะเลี้ยงเถา	ใส่ปุ๋ยคอกเป็นจำนวน	ครั้ง	ครั้งละ	กก./ต้น
	ใส่ปุ๋ยวิทยาศาสตร์จำนวน	ครั้ง	ครั้งละ	กก./ต้น
ระยะให้ผล	ใส่ปุ๋ยคอกเป็นจำนวน	ครั้ง	ครั้งละ	กก./ต้น
	ใส่ปุ๋ยวิทยาศาสตร์จำนวน	ครั้ง	ครั้งละ	กก./ต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ในการเรียนการสอนวิชาการเท่านั้น ไม่สามารถให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8. ท่านได้รับคำแนะนำในการใช้ปุ๋ยจากแหล่งใดมากที่สุด

1	ร้านค้าปุ๋ยและอิทธิพลโฆษณา	2	จากเพื่อนและสวนใกล้เคียง
3	เจ้าหน้าที่รัฐบาลด้านการเกษตร และอ่านจากตำรา		
4	อื่นๆ (ระบุ).....		

9. ช่วงเวลาในการพ่นยาป้องกันและกำจัดแมลงศัตรูพืชในระยะที่ฝนแล้ง หรือระยะที่ไม่มีศัตรูรบกวนมากนัก

1	1-2 วัน / 1 ครั้ง	2	3-4 วัน / 1 ครั้ง
3	4-5 วัน / 1 ครั้ง	4	6-7 วัน / 1 ครั้ง
5	อื่นๆ (ระบุ).....		

10. ช่วงเวลาในการพ่นยาป้องกันและกำจัดแมลงศัตรูพืชในระยะที่มีโรคแมลงรบกวน หรือฝนตกชุก

1	1-2 วัน / 1 ครั้ง	2	3-4 วัน / 1 ครั้ง
3	4-5 วัน / 1 ครั้ง	4	6-7 วัน / 1 ครั้ง
5	อื่นๆ (ระบุ).....		

11. ในการทำสวนองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา ท่านต้องเสียค่าใช้จ่ายในด้านใดมากที่สุด

1	ค่าปุ๋ยเคมี ปุ๋ยคอก	2	ค่าจ้างแรงงาน
3	ค่าสารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลง		
4	อื่นๆ (ระบุ).....		

12. ปลูกพันธุ์ไวท์มะละกาที่ท่านปลูกในปัจจุบันมีอายุ ปี

13. ท่านขายองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกาให้กับ

1	พ่อค้าในหมู่บ้าน
2	พ่อค้าคนกลาง โดยมารับซื้อผลผลิตที่สวน
3	พ่อค้าคนกลาง โดยเกษตรกรนำผลผลิตไปขายให้
4	อื่นๆ (ระบุ).....

14. ราคาผลผลิตองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกาที่ท่านขายได้จากการเก็บเกี่ยวครั้งล่าสุด คือบาท / กิโลกรัม

15. รายได้โดยเฉลี่ยที่ได้รับจากการขายผลผลิตองุ่น (ต่อไร่ต่อปี)

1	50,001 - 60,000 บาท	2	60,001 - 70,000 บาท
3	70,001 - 80,000 บาท	4	80,001 - 90,000 บาท
5	90,001 - 100,000 บาท	6	100,001 บาทขึ้นไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

16. ต้นทุนและค่าใช้จ่ายในการผลิตของพันธุ์ไวท์มะละกา

(หน่วย: บาท/ไร่)

รายการ	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	รวม
ต้นทุนคงที่					
1. ค่าใช้ที่ดิน					
2. ค่าเสียโอกาสเงินทุน					
รวมต้นทุนคงที่					
ต้นทุนผันแปร					
1.ค่าวัสดุ					
-ค่าต้นพันธุ์					
-ค่าปุ๋ยเคมี และปุ๋ยคอก					
-ค่ายาป้องกันกำจัดศัตรูพืช					
-ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง					
- ค่าฮอร์โมน					
2.ค่าจ้างแรงงาน					
-ค่าเตรียมดิน					
-ค่าปลูก					
-ค่ากำจัดวัชพืช					
-ค่าตัดแต่งกิ่ง					
-ค่าแต่งช่อ					
-ค่าเก็บเกี่ยวผลผลิต					
3.ค่าใช้จ่ายอื่นๆ					
-ค่าจ้าง					
-ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์การ เกษตร					
รวมต้นทุนผันแปร					
รวมต้นทุนการผลิต					
รวมผลผลิต(กก./ไร่)					
รายได้					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 3 ข้อมูลด้านปัญหาและอุปสรรค

1. ปัญหาในการผลิตองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1 เกษตรกรขาดความรู้ความเข้าใจในการผลิต
- 2 โรคและแมลงรบกวน
- 3 ที่ดินทำกินมีน้อยเกินไป
- 4 สภาพดินไม่เหมาะสม
- 5 ขาดแคลนแรงงานที่มีความชำนาญ
- 6 ประสบปัญหาน้ำกร่อยในฤดูแล้ง และน้ำมากในฤดูฝน
- 7 อื่นๆ (ระบุ).....

2. ปัญหาทางด้านการจำหน่ายผลผลิตองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา

1	ราคาผลผลิตตกต่ำ	2	ถูกกดราคา
3	ถูกโกงตาชั่ง	4	การขนส่งไม่สะดวก
5	ไม่มีตลาดรองรับ	6	ผลผลิตเก็บได้ไม่นาน
7	ขาดการส่งเสริมจากรัฐ	8	อื่นๆ(ระบุ).....

3. ท่านต้องการความช่วยเหลือจากรัฐในด้านใดมากที่สุด

- 1 แหล่งเงินทุน
- 2 ความรู้และเทคโนโลยีในการปลูกองุ่นพันธุ์ไวท์มะละกา
- 3 การตลาด
- 4 การคมนาคมขนส่ง

4. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

ข้อมูลการใช้ปัจจัยการผลิตของพันธุ์ไวท์มะละกาและปริมาณผลผลิตที่ได้รับในปี
การเพาะปลูก 2539

1. ท่านปลูกของพันธุ์ไวท์มะละกาทั้งหมดจำนวน.....ต้น
2. ปริมาณปุ๋ยที่ท่านใส่ให้กับต้นองุ่น.....กก./ปี
3. ปริมาณสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูองุ่นที่ท่านใช้ในการผลิตองุ่นลิตร/ปี
4. ค่าจ้างแรงงานที่ท่านใช้ในการผลิตองุ่น.....บาท/ปี
5. ปริมาณน้ำมันเชื้อเพลิงที่ท่านใช้ในการผลิตองุ่น.....ลิตร/ปี
6. ผลผลิตรวมที่ได้รับกก./ปี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้